

Aruntius : treurspel.

<https://hdl.handle.net/1874/371994>

ARUNTIUS.

TREURSPEL.

TE AMSTELDAM,
 By IZAAK DUIM, Boekverkoper, op den hoek
 van den Voorburgwal en Stilsteeq, 1761.

Met Privilegie. —

ARUNTIUS

REPERE

AMSTERDAM

By J. van der Burgh, Boekhouder, op den hoek
van den Voetgangeren en Schiedamschedijk, 1761.

M. J. van der Burgh

O P D R A C H T

A A N D E N H E E R

PIETER VAN DEN BOGAERDE.

Peil myn gedagten uit deze eerstling, die, gewrocht
In uuren zoet en zuur, het daglicht mag genieten.

Een vonkje van uw gunst, van u voorlang verzocht,
Toont thans dat ik in 't eind myn doelwit zal beschieten.

Een mengeling van hoop en vreeze streelt myn geest.
Rein is de poëzye, en ryk in hemelgaven;

Verrukkende in haar' gloed, word zy het allermeest
Aanbiddelyk geächt van edle letterbraven.

Neem dan Aruntius in uw bescherming aan,
Die, ondanks zyne jeugd, de wraak durft tegentreden;

En, hoe vervreemt van hoop, met ramp op ramp belaën,
Nooit de edle deugd verzaakte in 't selft der tegenheden.

Bescherm Porfenna's zoon voor wrevien haat en nyd,
O Yvraar in de kunst! die de oogen weet te streelen;

Gelci hem op 't Tooneel, 't geen door der braven vlyt,
Aandachtige ooren boeid aan geestige tafelen.

En als des volks gejuich zig met uw vriendschap paart,
Roert mooglyk weër myn nimf, in edler dag, haar snaren:

Dus zy uw kunstmin haar, by uw minzaam aart,
Een veilge spoore om in haar dichtlust voort te varen.

JAN BRUYN.

PERSONAADJEN.

MEZENTIUS, koning van Perouze.

GALERIA, dochter van Mezentius, heimelyk gehuwt aan Porfenna.

PORSENNA, koning van Hetruriën, gevangen van Mezentius.

ARUNTIUS, onder den naam van Polydoor; zoon van Porfenna en Galeria.

CEPHIZE, prinses van Leöntium; verlooft aan Aruntius.

PERDIKKAS, eerste gunsteling van Mezentius; verliest op Cephize.

ANTENOR, voedsterbeer van Aruntius.

ELIZE, vertrouwde van Galeria.

KLEONE, staatjuffrouw van Cephize.

ACHILLAS, hoofdman der Lyfwacht van Mezentius.

Lyfwachten van Mezentius.

Gevolg van Aruntius.

't Tooneel is te Perouze, in 't hof van Mezentius.

ARUNTIUS.

T R E U R S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O N E E L.

ARUNTIUS, ANTENOR.

W I E Z I E N M Y N E O O G E N ! ' T I S P O R S E N N A ' S G R O O T E N Z O O N !
 A N T E N O R .

Z Y T G Y ' T M Y N V O E D S T E R H E E R ? W A T B L Y D E O N T M O E T I N G , G O O N !
 K A N ' T Z Y N D A T G Y N O C H L E E F T ! K O M T G Y M Y N L E E T V E R Z O E T E N ?
 K O N I K O O I T W A A N E N U I N ' S D W I N G L A N D S H O F T E O N T M O E T E N !

A N T E N O R .

Z O U D G Y D A N E I N D L Y K Z Y N U W R A M P E N D O O R G E S T R E E N ,
 G E D R E I G D E A R U N T I U S ! D A A R ' T V E L D B Y T R A S I M E E N ,
 D E N A R E T E K E N S D R A A G T V A N U W R O E M R U C H T I G P O O G E N ,
 E N G R O O T V A E R S Z E G E P R A A L ? J A , Z I E M Y V O O R U W E O O G E N .

A R U N T I U S .

K A N ' T Z Y N D A T G E U I N ' T H O F V A N D I E N T I R A N V E R T R O U W T ,
 D I E V O R S T P O R S E N N A O M Z Y N E C H T G E V A N G E N H O U D T ,
 M Y N M O E D E R , Z Y N E T E L G , D O E T Z U C H T E N I N Z Y N T O O R E N ;
 H E T T U R I E D O E T N A A R Z Y N W R E D E W E T T E N H O O R E N ,
 S I N T S A C H T I E N J A A R E N : M Y V E R W O N I N ' T O O R L O G S V E L D ,
 T O E N I K M Y N V A D E R W I L D E O N T R U K K E N A A N ' T G E W E L D
 V A N D I E N B A R B A A R , D I E O M Z Y N H E I M L Y K E E C H T V E R B O L G E N ,
 M Y D O O R D E L I S T E N M O O R D , D O E T O V E R A L V E R V O L G E N !
 Z I E H I E R A R U N T I U S , V A N A L L E N K A N T B E N A R T , (s m a r t !
 - D I E N A U W L Y K S ' T L I C H T D E R Z O N A A N S C H O U W D E , O F D E E L D E , O

A

In

In 't lot zyn 's ouders. . Ach. .! Laat ons 't herdenken smoren.

Wie redde u in dien stryd? doe my de reden horen.

ANTENOR.

De onzekerheid uw 's lots, heeft myne dood verhoed.

Ik vreesde dat ge uw ramp bepaalt had met uw bloed.

Ik drong door 's vyands heir; ik wierd omringt, gevangen:

Getrooft, daar ik my zag met felle boeien prangen,

Heb ik, aan 't uiterst van des dwinglands heerschappy,

Gevoeld drie maanden een gewilge slaverny;

En zints verwisseld ben ik gistren hier gekomen,

Maar heb in al dien tyd niets van uw lot vernomen.

Ik ben in 's Konings dienst; in dien verachten staat,

Ziet gy, myn 's ondanks, my in 's vyands kryggewaad.

ARUNTIUS.

Maar vreeft gy niet? hoe durft ge u in 't paleis begeven?

ANTENOR.

't Gedrang van 't volk heeft my op deze plaats gedreven;

Het wenscht te aanschouwen een Romein, die, ryk van moed,

In 't felst des jongsten stryds, hunn' Koning heeft behoed,

Die, door 't geluk verblind, in 't stryden voor twee kronen,

Reets was gevangen van bloeddorstige Krotonen.

Maar weinig dacht ik, dat der Goden wys beleid

My gunde om u te zien in myn rampzaligheid.

ARUNTIUS.

Gy zietme in wanhoop, die my zal rampzalig maken.

'k Moet hier, ondanks myn plicht, een wrede vriendschap

Het is Mezentius die my met gunst ontmoet, (smaken;

En 'k ben zyn vyand, dien hy ievrig zoeken doet.

ANTENOR.

Hoe! daar Mezentius den vader wil doen sterven,

Doet hy den zoon zyn gunst in 't galtvryrecht verwerven?

ARUNTIUS.

Hoor naar de reën waaröm ik 's dwinglands gunst geniet;

Een vriendschap, die my geeft een treffend zielverdriet;

Een vriendschap, duur gekocht, die, ver van vreugd te

baaren,

Myn

Myn ballingschap verzwaart, die 'k smaakte een reeks van jaaren.

Gy waart myn oog ontrukkt in dien rampzaalgen stryft.
Ik zwichte, zwanger van oprechte woede en spyt.
De wanhoop trof my fel; myn schande deed my beven;
Myn fierheid, moede om als een balling steeds te leven,
En vrezende 't verwyft, en knagend naberouw,
Als ik, van wanhoop dol, myn plicht vergeten zou,
Deedt my, ondanks myn lot, in nieuwen yver blaken,
Om door 't verwoedst bestaan myn's ouders leet te slaken.
Ik marde niet, maar blyde ontwykende het lot
Der Ballingen, alöm gehoond, verächt, bespot,
Heb ik met weinig volk, dat my is bygebleven,
De selste dood getroost, my naar dit ryk begeven.
Ik ben hier, daar ik van naby my vloeken hoor,
Den Zoon van Kokles, den Romeinschen Polydoor.
Het heugd u noch, hoe (aan den Tyberstroom gezeten),
De strydbre Kokles my myn rampen deedt vergeten.
En 't sterflot hem ontrukte aan zynen zoon en my.
Wy offerde aan 's mans affche oprechte traanen; wy,
Eens van gestalte en jeugd, beschouwden u als vader,
Als 't ooglyn onzer hoope, en boezemvriend te gader.
Die held, door Romens Raad verlaten in zyn druk,
Zag zig gedwarsboomd in zyn steigerend geluk.
Gy weet hoe hy ons volgde, en Romeen deedt geloven,
Dat hem de reislust spoorde, en 't zien van Vorsten hoven;
Hy deelde in myn belang, maar sneuvelde. Zyn dood
Hield ik voor ieder een verborgen. in dien nood,
Heb ik met zynen naam, zyn' rusting aangetogen;
Zyn brieven van geloof verschalken 's dwinglands oogten;
Ik vond die by hem, en bedien my van hun kracht;
Dus ben ik een Romein, en word daar voor geächt.
Vergeef 't me, ô Rome! ô eer! ô vriendschap! groote
Goden!

Zo dit bestaan min voegd een held, dan wel een snooden.

ANTENOR.

(daar...

Wat hooptge, ô Prins! aan 't Hof van een' verwoeden?

A 2

ARUN-

ARUNTIUS.

Hoor eerst het ovrige, en bezef dan myn gevaar.
 De tergende Afgezant der volkren van Krotonen
 En't woest Areszen, daar verbaasde Monsters wonen;
 Vertrok in stilte, toen 't gerucht zich hooren liet,
 En ons ontdekte, dat zyn meesters het gebied
 Myn's vaders met hun heir reeds hadden aangevallen,
 Mezentius ten spyt, die, midden in zyn brallen
 En zegevieren, ja door hoogmoed afgemat,
 Van zulk verbaasd bestaan geen 't minste denkbeeld had.
 Op die geveesde maar' riep hy zyn heir te velden;
 De stille rust ontweek de ziel der oorlogshelden;
 Eik vloog ten sryde; en ik, bestreeden in myn hart,
 Op nieuw van schrik bestormt, geknaagd door felle smart,
 Stond roerloos, sloeg 't gezicht ten hemel, loosde zuchten,
 Vervloekte myn geboorte in al myne ongenuchten;
 'k Weet niet wiens macht my toen versterkte in zulk
 een stant,
 'k Vloog ook ten sryde, om toch myn waardig vaderland
 Te ontrukken aan 't geweld van moordgezinde zielen,
 Op 't yslykst afgericht in 't blaken en vernielen;
 Op dat Hetruic, wyl 't doch zoo zyn moest, zy
 Alleen gepynigd door myn 's Grootvaers dwinglandy.
 Laat my de wreedheid van dien sryd u niet verhaalen;
 Verbaastheid kan alleen zyn yslykheên afmalen.
 'k Zag steeds Mezentius in 't felst des oorlogsgloeds,
 Maar opgeblazen door de uitwerking zynes moeds.
 Verblind door het geluk zyn's wapens, aangedreven
 Van hoogmoed, die hem deedt door duizend klingen
 streven,
 Wierdth y voor myn gezicht, door 's vyands overmacht,
 Omringt, gevangen, en in zekerheid gebracht.
 Op dit verbaasd geval, kwam my op 't wreedst te vooren,
 Dat met zyn vryheid waar Hetruic verlooren;
 't Was met ons uit geweest in zulk een stand myn Heer!
 Zo niet de kracht van 't bloed, myn Vaderland, myn
 eer,

Het heiligste belang, en duizend doodsgevaaren,
 My hadden aangepoort om 's Konings bloed te sparen:
 'k Drong moedig door een drom van spietzen, rood van
 bloed;

Men moordt uw Koning! riep ik uit, van spyt verwoed;
 Volgt my, ó Helden! keert een wreede Heerschappyë,
 Komt overwinnen, sterft, of vrees de dwinglandyë,
 De bleeke vrees verdween, my volgde 't overschot
 Van 't Heir, elk streed verwoed: in 't eind, het oorlogslot
 Begunstigde ons, de moed der vyanden stort neder,
 Hun aller vrees schonk aan het Heir zyn' Koning weder.
 Ik redde hem, my komt den roem toe, dat myn hand,
 Een' wreedaard heeft het staal in 't woedend hart geplant;
 Wiens opgeheven kling, door woede en spyt gedreven,
 Ons hadde ontroofd onze eere, en aan den Vorst het leven.
 Dat roemryk oogenblik, smoorde een' gevreesden dwang,
 Volmaakte ons aller zege, en 's vyands ondergang.
 Mezentius deedt straks het slydend volk vergadren,
 En kwam my voor het oog van 't heir met blydschap
 nadren;

Verwacht, dus sprak hy, my omhelzende; het loon
 Voor uw' bewezen' trouw van my, en van de Goôn,
 Ontfang de vriendschap van Mezentius, wiens leven
 Gy grootsch beschermde, en hem zyn volk hebt weêr
 gegeeven;

Verzel my in triömf, daar my myn hoffschoet wacht;
 Beschouw daar, welk een eer 'k uw deugden waardig acht.
 Dus ziet gy me aan zyn Hof bevryd voor kwaad ver-
 moeden! (den!

Maar ach! wat baart zyn gunst een drang van tegenpoe-

ANTENOR.

Hoe! daar de Hemel met het onverwagtt geluk
 Uw plicht begunstigd, voed ge op nieuws een wrede druk!

ARUNTIUS.

'k Hoor dat Leöntium, verteert door oorelogen,
 d'Alöm gevreesden dwang van Rome moet gedogen;
 En dat Vorst Lentulus, door zynen Afgezant,

Hier by zyn' broeder smeekt, om volk en onderstand;
 En dat zyn dochter, in myn's Grootvaêrs heerschappyë,
 In tyds ontweken is de Roomsche slavernyë.

ANTENOR.

Die schoone dochter van den braven Lentulus?
 Het voorwerp van de min van Prins Aruntius?
 Cephize?

ARUNTIUS.

Ja, myn Heer! verbeel u myne ontroering.
 Ik zag die schoone in een verbysterde vervoering,
 En sprak haar gisteren, begunstigd van de nacht;
 'k Heb alles haar gemeld, en wat 'er diend betracht.
 Gy weet dat zy my mind, dat haar myn jeugd bekoorde,
 Toen ze in haar's vaders hof, van my myn rampen
 hoorde,
 Maar schoon't herdenken van die kindsche min my vleid,
 'k Bespeur omtrent myn liefde ook 's hemels grimmig-
 heid.

Cephize is in gevaar; haar driftig mededogen,
 Voor myner ouden leed, ontsloot den dwingland de
 oogen;

Zy heeft den afgezant haar's vaders .. groote Goôn!

ANTENOR.

Kent u Mezentius als vorst Porfenna's Zoon?

ARUNTIUS.

ô Neen, hy kent my niet; 'k zal u 't geval verhaalen.
 'k Hoor, pas een uur geleën, in een der naaste zaalen
 Een bang gekerm, en vraag schoorvoetend naar de reën
 Van elks ontsteltenis en 's Konings dolligheën;
 Ik zie Perdikkas met ontsteld gezicht my nadren,
 En hoor van hem, (waar van het bloed my stolde in de
 Hoe dat Mezentius, ô drift! met eigen hand (adren,)
 Het staal door 't hart stiet van zyn's broeders afgezant.
 Die dwingland zag hem in 't vertrek van myne moeder!
 Dit maakte zyn gemoed nog doller en verwoeder,
 En tot vermeerding van zyn argwaan, vreeze, en wraak,
 Vindt hy een brief, verneemt daar uit een wrede zaak,

Men

Mèn meldt Galeria, ach! al te raffe ontdekking,
 Dat ik noch leeve, en door een tedre plichtopwekking,
 En fette wraak gefpoord, eerlang in dezen wal,
 Door een verbaasd bestaan, myn plicht volbrengen zal;
 Dit was genoeg om dien rampzaalgen te doen sneven,
 En mynen vader aan 't geweld ten prooij te geven.

A N T E N O R.

Zoud gy nu aarfien? neen; braveer het felst gevaar.
 Het moet 'er nu meê door; straf den geweldenaar.
 Bezef doch wie gy zyt; aanschouw de naare muuren,
 Waar in uw Vader moest zyn huw'lyksvreugd bezuuren;
 Hy wierd verwonnen, en gekluisterd daar gebracht;
 Het recht der Koningen gefchonden; Hy, verächt,
 Gefmaad, gevloekt, gedoemt, der vorften eer onttoegen,
 Ziet tot dit ogenblik de bleeke dood voor oogen.
 Denk dat uw moeder werd door rouwe en spyt vermand;
 Denk op uw eer, uw plicht, uw zuchtend vaderland.
 Die telg van den Tiran, ik heb 't u meer doen horen,
 Wier deugd en schoonheid reets uw vader kon bekoren,
 Toen hy den ryksftaf zwaaide in een roemruchter dag,
 Het wyd Itaalje hem gelukkig heerschen zag, (toonde,
 Den vrede omarmde, en nooit in 't veld zyn moed be-
 Aleer men in zyn rust hem ftoorde of vinnig hoonde,
 Zach hem in boeiens, wierd getroffen door zyn smart,
 En schonk hem heimelyk haar wederliefde en hart.
 Gy wierd, ô Prins! de vrucht van zuik een heimlyk
 blaken; (ftaken,

Maar verr' van dat uw komt het woên hun 's lots kon
 Verzwaarde gy hun zorg; dat huwlyk, uw geboort',
 Wierd den Tiran gemeld; op zulk een maar verftoord,
 Voorziende welk gevaar zou uit dien echt gebeuren,
 Heeft hy zyn dochter van uw vader af doen fcheuren.
 'k Heb u gelukkig, en begunftigd van de nacht,
 Zyn wraak ontrukkt, met hulp van een' getrouwen wacht.
 En licht wil 't Godendom, verliest op wonderwerken,
 In 't felste van 't gevaar, ons hunne macht doen merken;
 Mishaag hun wysheid niet, met uw mismoedigheên;

Uw moed voerde u te ver, om thans te rug te treên.

ARUNTIUS.

Het is genoeg myn Heer! 'k zal nooit myn bloed verzaken.
Maar achttien jaren leeds, kan't hart wel moedloos maken.
'k Moet veinzen, maar hoe snel ik nader aan myn val,
Hoe 'k eer myn ouden op den dwingland wreken zal.
Laat ons omzichtig voor Perdikkas veilig wezen,
En dien staatzuchtigen meer dan den Koning vrezen;
'k Voel hoe myn hart op 't felst van edle woede blaakt.

ANTENOR.

Ik hoor gerucht, myn Heer!

ARUNTIUS.

Mezentius genaakt.

Ontwyk zyn oog, vertrek. . Vervoeg u by myn Vrinden,
Tibeer en Marcellyn, daar 'k u zal wedervinden,
Verwerp dit flegt gewaad, op dat, wyl 't nodig is,
Gy mede waken moet voor myn behoudenis.

T W E E D E T O N E E L.

MEZENTIUS, ARUNTIUS, *onder den naam*
van Polydoor. CEPHISE, *Lyf-wachten.*

ARUNTIUS, *ter zyde.*
Cephize volgt de Vorst!

MEZENTIUS, *tegen Cephize.*

Prinſes! gy kunt vertrekken,

En mynen broeder in Leöntium ontdekken,
Dat Artabates, zyn getrouwen Afgezant,
Als een Verrader ſtrekt myn wraake een' offerhand.
Dat ik uw' vader, die voor myne wraak moet ſchromen,
Ten prooi geeve aan de haat van 't ſtrydbegeerig Romen.
In welk gewaad zich het verraad vermommen mag,
't Moet zich ontdekken door myn wysheid en gezach.
'k Verſchoon u om uw kunne, en voorſpraak van myn
Waardeer myn goedheid, en gehoorzaam. (Raden;

CE.

CEPHIZE.

Wreed beladen

Met 's Hemels gramschap, moet, ter meerdring van myn
 Ik van het wreedst besluit de droeve bode zyn! (pyn,
 Ik zal uw achterdocht door geen weêrstreven tergen,
 En smoor myn spyt, byna onmooglyk te verbergen.
 Vergun my dat ik toef tot morgen, op dat ik
 Tot die gehaate reis my onbelemmert schikk';
 Ook kan, dit streeld myn hoop, hoe my uw macht doet
 schroomen,

Van nu tot morgen, een gewenschte omwentling komen,
 Dat ik met blyder maar in luisterryker staat
 Naar huis keere, en verzachte uw al te fellen haat.

MEZENTIUS.

't Is wel. Doch zoo uw bede u meerder ramp mogt brou-
 wen, (wen.

Wyt zulks u zelve, en wil myn gunst niet veel vertrou-
 Van nu tot morgen, ik bezweer het u, zult gy
 Getuige wezen van myn woede en razerny.

Maar gy, grootmoedig Held! beschermmer van myn leven!
 Die door myn wil tot eere en glorie werd verheven,
 Zuit noch deez' dag, uw moed, en edle trouw ten loon,
 U zien verheven tot myn boezemvriend, en zoon;
 Myn lang-getergde wraak doet Vorst Porsenna sterven;
 Zyn dood, doet u zyn Kroon, en myne dochter erven;
 'k Wil dat gy met haar huwe op 't lyk van haar gemaal,
 En al myn volk zyn straf, en uw geluk verhaal'.

D E R D E T O N E E L.

ARUNTIUS, CEPHIZE.

CEPHIZE.

Gy siddert! moet ik van Aruntius geloven,
 Dat een Tiran hem kan zyn eer en moed ontroven!

A 5

ARUN-

ARUNTIUS.

Een wreed bevel, Prinſes, ontroerd myn ingewand,
 En ſmoort de reden in deez' doodelyken ſtand.
 Ik ben in eeuwigheid belaân met 's Hemels toren;
 Ja ik, rampzaalge, ben in zynen haat geboren. (drukt,
 'k Zag naauwlyks 'tlevenslicht, of 'tlot dat my ver-
 Heeft my het teder oog een 's vaders wreed ontruk, V
 Ondanks het ſchreien van een ſel gehoonde moeder.
 Om welke reden werd het lot op my verwoeder!
 'k Ben achttien jaren van myn oudren afgeſcheurd,
 'k Heb in dien droeven tyd, vermoed, en afgetreurd,
 Nooit de geringſte hulp van 's hemels hand genoten,
 Maar van zyn gunſtbewys rampzalig uitgeſloten,
 Omzwervende onbekent, vol rouwe, en hartenwee,
 Sleepde ik de bangſte vreeze, en 't onvermogen inê.
 ô Cluſium! ô troon myn 's vaders, trotze wallen;
 ô Gy Hetruriërs! uw luïſter is gevallen;
 ô Strydbre Helden! die my volgden vol van moed,
 Door edle wraak geſpoort ten koſte van uw bloed,
 Gy ſneuveldê met eer, daar ik in ſchand' blyf leven.

CEPHIZE.

Tot welk een razerny heeft u de vrees gedreven; (dwingt,
 Waak, waak, myn Heer! en zorg dat ge uwe drijf be-
 Gy zyt aan allen kant met vyanden omringt.

ARUNTIUS.

Van vyanden! waar zyn die woedende barbaren?
 'k Zal 't huwlyks ſakkellicht, 't geen gloort op d'echt-
 altaren,
 Hun werpen in 't gezicht; ik zal de Priesterſchaar,
 Verſchrikken door myn woede; en 't haatlyk feeftgebaar
 Verſtooren door 't gekléts van ſcherp gewette klingen,
 Gereed om op één wenk, in 's dwinglands hart te dringen.
 Ik huwen, Hemel! met myn moeder, in het bloed
 Van mynen vader?

CEPHIZE.

Stuit dien echt door liſt en moed.

ARUN-

ARUNTIUS.

'k Kan 't niet beletten, of ik moet myn naam ontdekken,
 En 't melden van myn naam, zal my ten val verftrekken.
 Maar ach! wat baat de zorg voor myn behoudenis,
 Wanneer de Hemel myn beftaan niet gunftig is.
 En fluit zyn oogen voor de rampen van myn Vader.

CEPHIZE. (der.

Der Goden hulp treed vaak in 't bangft des onspoeds na-
 Smoor uw verbaasde drift myn Heer, en hoor naar my.
 Ombels, in 't felst gevaar, de lift en veinzery.
 Mezentius is met uw krygsmoed ingenomen;
 Zyn vriendschap kan voor-al u thans te ftade komen;
 Streel zyn gevreesde woede, en win voor-al den tyd,
 Op dat ge in uw beftaan 't volbrengen meefter zyt.
 Gy hebt tot byftand reeds een tal van honderd vrienden,
 En durft met haar, dus zegt ge, een aanflag onderwinden,
 Mezentius tot ftraf, uw ouderen tot eer;
 Van u hangt maar alleen 't uitvoeren af, myn heer!
 Ik moet u na dit uur, in 't hof niet meerder fpreken;
 Perdikkas is tot my in fnoode liefde ontfteken:
 Spreek niets van my by hem, zyn argwaan zou miffchien
 De uitwerking van zyn haat, tot onze val, doen zien.

ARUNTIUS.

'k Mag dan in 't felst gevaar uw byzyn niet verwerven!

CEPHIZE.

Het voorwerp van uw min is ligt een dag te derven.
 De nood gebied zulks; 'k wagt by 't moedig eedgelfpan,
 De uitwerking van uw lift op 't hart van den Tiran.

Maar zo 't verraad, myn Heer! verydelde al ons pogen;
 U als Porfenna 's zoon bragt voor des dwinglands
 oogen;

Gy met uw vader wierd rampzalig omgebragt,
 Zal ik u volgen in een altoos duiftren nacht,
 Op dat myn ziel, die hier voor fchande en fmaad moet
 vrezén,

In 't ryk des doods, & Prins! met u verëend mag wezen.

VIERDE TONEEL.

ARUNTIUS, *alleen.*

Een edle spyt verbandt de rouwe uit myn gemoed,
 De liefde is in gevaar, ik hoor de stem van 't bloed;
Goôn! sterk myn veinzery, en is by u beslooten,
 Dat in dit gruw'lyk hof myn bloed moet zyn vergoten,
 Voert dan, terwyl ik lyde een onverdiende straf,
 Myne oud'ren op den troon als gy my stort in 't graf.

Einde des Eersten Bedryfs.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O N E E L.

C E P H I Z E , K L E O N E .

De moordkreet heeft zich reeds verspreid in alle deelen,
De wraak vermeerderd de verwoede Staatskrakeelen,
Het recht der volkren legt vertreden voor den Troon,
En gy vertoeft Prinzes! na zulk een schampren hoon.

C E P H I Z E .

Ik moet vertoeven, 'k moet my wreken van de vlekken,
Die door de woede eens Ooms myn eer met schand be-
dekken.

Ik schat myn afkomst na zyn waarde, en weet myn plicht;
'k Kom, ongewroken, nooit myn vader voor 't gezicht.
Een edle fierheid, 't bloed van Lentulus steeds eigen,
Doet myn getergde ziel, zelfs tot de wreedheid neigen,
Ik haat Perdikkas, die bloedgierge hindert my,
Zyn snode hoogmoed voed nog snoder liefde; hy
Om zyne wreedheid waard myn gramfchap en ver-
achting,

Meld my zyn minnevlam, begeert myn liefde en achting;
Hy spoort zyn Koning tot Porfenna's doodstraf aan,
Voert zyne ziel ten top van d'yslykfte euveldaen,
En tot meer terging van een hart, met recht verolgen,
Durft hy Aruntius, myn waarden Held, vervolgen!

K L E O N E .

Uw wraak is billyk, maar gevaarlyk het bestaan.

C E P H I Z E .

Laat ons voorzichtig met myn eer te raade gaan.
Perdikkas vraagt naar my, hy wil my iets ontdekken,
Ik streel zyn liefde, en poog hem 's Konings oog te ont-
trekken.

Z o

Zo zyn heerschezuchtig hart, waar' tot myn min gereed,
 Dat hem de min naar myn beveelen luitren deed,
 Dan zou, eer ons de zon op morgen komt bestralen,
 De minlyke onschuld op de heerschezugt zegepralen.

Men komt. Hy is het zelf. Goôn! Isterk myn veinzery.
 En gy Voorzichtigheid en Liefde! sta my by.

T W E E D E T O N E E L.

P E R D I K K A S , C E P H I Z E , K L E O N E .

I s't waarheid? mag ik dan myn hartenwensch genieten,
 Dat ik u wederzie, dat ik in uw verdrieten,
 Myn grootfchen bystand u verleene in uwe finart?

C E P H I Z E .

Zo gy de tochten wist van myn beledigd hart,
 Myn woelende yver, om het gaffvryrecht te wreken,
 My waarlyk minde, waart gy zelfs in toorne ontfteken.
 Waarom gedraalt als gy me uw bystand waardig acht?
 Gy ziet myn vader in zyn afgezant geslacht.
 Wreek my, smoor uw belang; maak u op hem verwinnaar;
 Verplicht my, dat ik u myn held noeme en myn minnaar.

P E R D I K K A S .

Prinfes gebie; ik zal u wreken, wat wilt gy....

C E P H I Z E .

Dat ge u verwyderd van uw 's Konings heerschappy.
 Vlieg na Leöntium, verhaal myn vorst en vader,
 Het lot zyn 's afgezants, vermoord als een verrader.
 Stel hem op 't levendigst te vooren, welk een hoon
 Zyn broeder hem verschafft tot schande van zyn kroon.
 Zeg dat die dwingeland, 'k heb 't uit zyn mond ver-
 nomen, (Romen.

Zyn kroon, en troon, en volk, ten prooije geeft aan
 Maak dat vorst Lentulus met Rome zich verzoen;
 Haar fierheid vleije, en dove een opgezet vermoên;

Stel

Stel u aan 't hoofd zyn 's heirs, de dappre Leontinen,
 Dus kuntge eens Konings telg door heldenmoed verdie-
 Op dat myn vader, daar 'k voor u, uw heil bezef, (nen,
 Te wifler 'r haatlyk hoofd een 's trotschen broeders tref,
 Zyn wreed beledigde eer op 's dwinglands ryk mag wre-
 ken, (ken.

En by het krygsgefehreeuw den echt-toorts blyde ontste-

Zie daar een kleene dienst die ik op u begeer,

Zie daar de prys, waar voor ik u myn hart vereer.

Maar hoe! gy staat bedeeft, en antwoord my met zuchten!

Zoudt ge ook, verflaafd van ziel, voor 's Konings woede

PERDIKKAS. (duchten.

Prinfes uw liefde werkt te krachtig op een hart,

Dat door de kroongloed en de staatzucht is benart.

Uw wreed beledigde eer maakt wel myn ziel verbolgen;

De liefde spoort my aan om uwen wil te volgen,

En de onwaardeerbare prys die ik genieten kan,

Had my reets rennen doen, ter straf van een Tiran,

Zo my geen edler drift dan die der min deedt blaken,

De staatzucht griest me, en wil me een opperheerscher
 maken; (gloed,

'tGezicht een 's kroons bekoort me, en boeid me aan zynen

Een kroonprinfes die my alleen vertoeven doet.

CEPHIZE.

Zeg eerder dat u een verbystering van zinnen (nen.

Doet aarflen, om door moed een 's Konings telg te min-

PERDIKKAS.

'kDoel op een kroon, maar ach! de zorg die 't hart bekneld...

CEPHIZE.

Maakt, daar ge een kroon bedoeld, 't verkrygen u ontsteld?

PERDIKKAS.

Aruntius, de hoop van vorst Porfenna 's Staaten,

Hoe zeer door 't lot gedrukt, van Goôn en mensch
 verlaten,

Is in dit ryk, daar zich die trotsche Prins verbergt,

En 't hart myn 's Konings met uitzinnig dreigen tergt.

Het zaad van twist verspreid, de wraaktoorts wil ontste-

ken,

Om

Om op het allerfelst zyn 's vaders leet te wreken,
Ja vloekende op myn zorg voor 't koninklyk belang,
Doldriftig zweren durft uws minnaars ondergang.

C E P H I Z E.

Kan u Aruntius vertzagen? die, verlegen,
Berooft van hulp, word door de wanhoop voortgedreven.

P E R D I K K A S.

'k Wil wel bekennen, dat Porfenna's fiere Zoon,
Myn hart vermoeit, en vormt een vrees, zo ongewoon
Als angstig, in myn hart, ondanks den gloed der liefde,
Die het zo teder door uw minlyke oogen griefde;
Maar 'k merk daar by, dat ik tot luister van diengloed,
Porfenna's dood! te lang gedraald, verhaaften moet.

C E P H I Z E.

(ven;

Nooit werd een deugdzaam hart tot bloeddorst aangedre-
Nooit dacht ik dat de min my zou een minnaar geven,
Die min van liefde blaakte als moordlust, die myn hart
Voorspeld een wisse dood, en my een wrede smart.

P E R D I K K A S.

Laat u myn Staatzugt niet doen vrezen voor myn leven,
Uw liefde, ô Schoone! doet my 't grootst gevaar weer-
streven.

Doch schoon ge ook by uw hart de zoetste weelde voegd,
Ik ben met zulk een eer, hoe heerlyk, niet vernoegd.
Een zoet vooruitzicht kan, ondanks de hoop, my strelen.
Ik moet myn hartsgeheim, ô Schoone! u mededeelen.

C E P H I Z E.

Vaar voort, myn Heer. Wat maakt uw zinnen dus te moe?

P E R D I K K A S.

't Ryk van Porfenna, door den scherpen oorlogsrœ
Geteifert, en in veele en bloedige oorlogstochten,
Ontroerd in 't ingewand, vermoeid, en afgevochten,
Is radeloos; de Troon stort neder, ja het derft
Geheel zyn hoope, als die verwaaten Koning sterft.
De gloed der Kroone doet my op het felste blaken;
'k Moet my in edler rang uw liefde waardig maken;
Porfenna's dood baand my den weg tot zynen troon,

En

En scherpt myn kling, ten val van zyn' vermeetlen zoon.
 De tweedracht heerfcht reeds in Hetrurië allerwegen,
 Het meeste deel van 't volk is myn bestaan niet tegen.
 Dat hun Mezēntius met schattigen verdrukt,
 Is door myn toedoen, op dat myn ontwerp gelukt:
 Zyn naam is daar in vloek, de myne in heerlyke aching,
 Porfenna's dood voldoet myn lastige verwachting;
 En om te zekerer myn wit te treffen, is
 Dien vorst, op myn bevel, uit zyn gevangenis
 Hier in 't paleis gebragt, zo groot is myn vermoogen,
 Myn vorst is zulks in naam, my ziet het volk naar d'oogen,
 Te meer daar 't weet, dat ik beminne eens Konings kind,
 Cephize! tot wier heil ik alles onderwind!

Vergun myn gloriezucht een schuilplaats in uw harte,
 Dan eindigt op dees dag gelyk ons beider finarte,
 Dan zal Hetrurië, gedreigt door myne list,
 Onzeker in haar wil, gepynigd door de twist,
 En binnelandsch geweld, ons haare hulde schenken,
 Getrooft zyn in haar lot, en ziddren op myn wenken,
 Ja zelf Mezentius, ontfeld door zulk bestaan,
 Zal niet, dan met ontzach, op ons zyne oogen slaan.
 Vergeef my dit besluit verdrukte minnaresse,
 'k Moet, met de kroon op 't hooft, myn hart aan u, Prinsesse
 Voor 't altaar schenken, dit vereischt een stouten moed,
 Myn zoon van eer ryft 't schoonst uit stroomend menschen

C E P H I Z E. (bloed.

Gy, door 't fortuin alleen zo hoog in top verheven,
 Durft my de neiging van uw hart te kennen geven!
 Ge ontdekt vrymoedig me een bestaan van groot gewicht,
 En waant misschien, dat ik tot zwygen ben verplicht.
 On dankbre! ik merk te wel het wit van uw gedachten;
 Uw staatzugt wint het op de liefde, al uw betrachten
 Is enkel naar een kroon, die gy van verre ziet,
 Maar uw hoogmoedig hart kent zyn gevaaren niet.
 Vermeer uw heerschzucht, blyf onrustig en verbolgen,
 Ik zal, myn lot getrooft, de wil des hemels volgen.
 'k Ontwyk een hof, vervuld met moord en dwinglandy.

B

'k Vlieg

'k Vlieg naar myn vader, of in Romens flaverny.
 En, wèlk een lot my ook de hemel heeft beſchooren,
 Zal ik, wel ver van aan uw weigring my te ſtooren,
 Wel minnaars vinden, die, uw trotsche ziel ten ſchand,
 My zullen wreken op een haatlyk bloedverwant.

DERDE TONEEL.

PERDIKAS.

Staatzucht! die my voerd ten top van myne wenschen,
 Ô Liefde! die my maakt de onruſtigſte aller menſchen,
 Waarom vereend ge u niet tot heil van myn gemoed?
 Wat zyt ge, ô liefde! ſtraf, en gy, ô ſtaatzucht! zoet.
 Keer weder, keer Cephize, en hoor uw minnaar klagen,
 'k Gehoorzaam uwe wil, ik volg uw welbehagen,
 'k Vlieg naar Leontium... maar, ach! ô ſtaatzucht! neen
 Ik geef u 't voorrecht op myn twyfflend hart alleen.
 Laat ons vertoeven, om voor myn belang te waken.
 Mezentius, ik wil met u in moordluft blaken;
 Doem vry Porſenna, tot verzeekring van uw kroon;
 Vervolg in uwe woede ook zyn' vermeetlen zoon.
 Hoe, zou de ſtaatzucht min dan liefde my verheeren,
 Daar zelf myn koning my de weg baant tot regeeren?
 Neen, ſmooren wy een vlam, gevaarlyk voor myn eer,
 Te heerlyk is den naam van vorſt en opperheer!
 't Fortuin te gunſtig, die my op een troon doet ſtygen,
 Dan dat myn ſtaatzucht voor een laffe min zou zwygen.
 Ontruſten wy dit hof door tweedracht uur op uur;
 Myn arm gewapend, met vergif, het ſtaal, het vuur,
 Ontziet meeftrès, nog vorſt, nog vriend, nog vrou-
 wetranen,
 Om door Porſenna's dood me een weg ten troon te banen.
 Ik zie Mezentius van Polydoor verzeld;
 Ik wraak de ſtrengè deugd van dien Romeinſchen held.

V I E R D E T O N E E L.

MEZENTIUS, PERDIKKAS, ARUNTIUS,
onder den naam van Polydoor. Iyfwachten.

MEZENTIUS.

°k **M**oet u tot bruidegom aan myne dochter geven,
 En Rome in dankbaarheid hier in te boven streven;
 Ja door dien echt moet ik op vorsten hoofden treên,
 En mirthen hechten aan myn ryke krygstrofeên.

Myn vrienden, deze dag is 't eindperk van myn vrezên;
 °k Moet tot myn glorie den verwoediten dwingland we-
 Porfenna's leven, dat myn rykstroon waglen doet, (zen;
 Moet eindigen, myn rust herleeft weer door zyn bloed.

°k Beken, dat Romén in een reeks van vyftien jaren,
 My heeft gedwongen dien gehaaten vorst te spaaren,
 Dat ik, gehoorzaam aan haar oppermogendheên,
 Om myn gevangne heb den felsten sinaad geleên.
 Maar sints ik moedig door gelukkige oorlogstogten,
 My van den Roomschen dwang heb lofelyk vrygevochten,
 Gehoorzaam ik myn wraak, wier eisch ik zal voldoen,
 En heb geen rekenschap te geven van myn woên.
 Ik, die myn eige zoon, onwaardig 't licht en leven,
 Voor 't oog van 't volk, in spyt van Romens macht deedt
 sneeven,

Daar hy Porfenna's echt begunstigde, tot loon
 Van myne zorg my dacht te bonzen van den troon,
 Heb door zyn dood gestuit den list van 't nydig Romén,
 En myn rampzaalgen val gelukkig voorgekomen,
 Daar anders door genade en schaadlyk medely,
 Myn kroon verbryzeld wierd door inoð verradery.
 °k Laat Romén op haar beurt myn broeders ryk verdruk-
 Hem in haar jalouzy de kroon van 't hoofd afrukken; (ken,
 Ik ben haar voorgegaan in zynen afgezant,
 Die, zorgloos in zyn ampt, een ongewyden band,

Een huwlyk, hemel! dat myn kroon, my zelf, doet beven,
 Ondanks zyn plicht dorst een verbaasden bystand geven.
 Gy weet myn vrienden, hoe 'k hem offerde aan myn staat,
 En smoorde door zyn dood een sijnlelend ryksverraad.
 'k Ontzeg myn nicht Cephize, en myne heerschappyë,
 Wel-eer door my beschermt voor Romens dwinglandyë,
 Myn vriendschap en myn hoede, op morgen, geef ik aan
 Die fiere een vrygeleide, ondanks haar snood bestaan.
 Op zulk een wys moet ik myn vreeze en zorg verdryven,
 Myn wingewesten aan myn kroon geschaakeld blyven;
 Ik zal Porsenna om zyn huwlyk minder doôn,
 Dan om Hetrurië te geven myn geboôn,
 Te treden op zyn troon, voor aller vorsten oogen,
 En 't overschor zyn's volks zien voor my neergebogen.
 'k Wil door zulk grootich bestaan, en mynes vyands val,
 Dat elk my heerscher noem van 't uitgestrekt heel-al.

Maar, welk een toverkracht houdt, ondanks myne
 En roezicht, in myn ryk Aruntius verborgen? (zorgen,
(tegen Perdikkas).)

Kan dan uw scherpziend oog hem niet ontdekken? moet
 Ik dulden, dat my die rampzaalge vrezén doet?

PERDIKKAS.

'k Weet dat hy zich onthoud in 't heir; wie kent zyn wezen?
 Wie zal ons zeggen, zie, daar is hy, die, gerezen
 Uit vorst Porsenna's bloed, Mezentius verraad?
 't Is ydel zoeken, naar dien vyand van uw staat.

MEZENTIUS.

Dan moet natuur hem my ontdekken; 'k zal voor d'oogen
 Van 't volk, zyn' vader, met het offerkleed omtoogen,
 Door 't heir doen leiden naar den tempel, wreed omstuwt
 Van beulen, op wier naam alleen de sterfing gruwet.
 Dus moet ik zien, hoe ver de kracht van 't bloed kan
 strekken,

Natuur alleen moet hem verraên, en my ontdekken,
 Al stortte in eenen slag myn troon, myn kroon, en eer,
 En met den schoonzoon, den gehoonden vader neer.

'k Voel hoe natuur en wraak op 't hevigst my bestryden;

De

De wil der vorften, kan zo streng een twiſt niet lyden;
 Myn dochter ſtort vol rouw haar tranen voor myn troon,
 Zy ſmeekt voor haar gemaal, en dreigt my met haar zoon!
 Myn vrienden, wil voor 't laaſt my uwen raad doen hoo-

PERDIKKAS. (ren.

Vrees niet, ó vorſt! dat u het onheil werd beſchooren,
 Als uw belaagde macht uw' trotſchen ſchoonzoon ſtraft;
 Denk eerder dat uw wraak, Aruntius verſchaft
 Een doodelyke vrees, dat zyn onzeker zwerven,
 Hem, dol van wanhoop, als een balling zal doen ſterven.
 Ook kan zyn laf beſtaan, ſchoon 't hem natuur gebied,
 Hem nooit ontheffen van zyn rampen en verdriet.
 Hebt gy de volkren van Areszen en Krotonen,
 Wiens afgezant zoo ſtout u in uw hof dorſt hoonen,
 En terge dol te moede uw fiere Majesteit,
 Niet overwonnen? hebt gy op haar onbeſcheid
 U niet gewroken? zyt ge, ondanks het nydig Romen,
 Met krygslaurieren niet zeeghaftig t'huis gekomen?
 En zou een overheerde, en een gedoemde vorſt,
 Die, voor een edle kroon, verachte kluiſters torſt,
 U aarſen doen? u, door genade aan hem te geven
 Zyn wraak ten dienſte ſtaan, en in zyn plaats doen
 ſneven!

Zo laf een daad voegt geen Mezentius, neen, neen;
 Porſenna's bloed beſproeije uw grootſche krygstrofeën,
 Het ſpat uw dochter in 't gezicht, en ſmoor haar zuchten,
 Ja 't doe Aruntius voor uw vermoogen duchten;
 Dus werd uw groote naam geëerbied, meer en meer;
 Dus vloed een ſtroom van zege op u altoos myn heer.

ARUNTIUS. (heiligd,

't Rechtvaardig recht, te veel door ſlinkſch belang ont-
 Is, waar ge uw ſepter zwaait, voor overlaſt beveiligd.
 Als koning, ſpreekt uw eer, door haar, Porſenna vry;
 Als vader, ſmeekt zy om uw gunſt en medely. (ken,
 Uw ſtrengheid doet uw krooſt voor uwen troon bezwy-
 Daar uw genade uw naam verëeuwt in alle ryken.
 Is wel de huwlyksmin doodſchuldig? doemenswaard?

En moet der vorften eer met moordluft zyn gepaard?
 Wat roem is 't voor een vorft, d'onnozelheid te fpaaren,
 En, met de Goôn gelyk, voor wreedheid te bewaren;
 Daar felle ftatztucht, blind voor 't waffende gevaar,
 Maakt van een edel vorft een 's konings moordenaar.
 Ik ftel Aruntius in zyn gedrag ter zyden;
 Verraad hy u, zo moet ge op 't strengft zyn lift beftryden,
 Maar ftel Porfenna's lot aan 't oordeel van uw raad,
 Dat hem het volk verwyze, uit recht of eigenbaat.
 Men toets dien vorft, of het verraad zo loos in 't veinzen,
 Of 't derven van zyn kroon, is 't wit van zyn gepeinzen.
 Op dat, welk lot gy dien rampzaligen bereid,
 't Heel-al u yreeze en eer om uw rechtvaardigheid.

MEZENTIUS.

(men,

'k Zie, daar myn goedheid u doet fpreken zonder fchroom,
 In u de fierheid van het eigenzinnig Romen!
 En uwe ftatstkunft, die voor mynen vyand pleit,
 Verzekert my dat gy een' roomfchen burger zyt.
 Doch ver van door verwyt uw krygsroem te verduiften,
 Wil ik uit reën van ftat wel naar uw oordeel luitren:
 Zelfs weet ik d'oorzaak niet, dat ik u waardig acht
 De grootfte glorie, zelf de koningklyke macht!
 Gy kunt in dit paleis myn trotschen fchoonzoon vinden,
 Wil by hem tot myne eer, iets loflyks onderwinden,
 Terwyl ik, ftreelende myn wraak noch deze dag,
 Zal zien wat of een vorft op eige krooft vermag.

V Y F D E T O N E E L.

ARUNTIUS, *onder den naam van Polydoor,*
 PERDIKKAS.

PERDIKKAS.

(gen,

Hoe! fchuwt ge my myn heer? uw driftig zelfvermoo-
 Schynt reets te trots om meer myn byzyn te gedoogen.

ARUN-

ARUNTIUS.

Ik ga Porfenna zien, op dat door myn beleid
De wraak verbryzeld werd door edelmoedigheid.

PERDIKKAS.

Kan't zyn myn heer! dat ge u een zaak durft onderwinden,
Die meerder tegenstand dan ge u verbeeld zal vinden.
Gy gaat Porfenna zien! de vorst die u steeds eert,
Heeft door zyn goedheid al te veel uw trots vermeerft;
En wie zou, ziende op uw hoogdravende gedachten,
Zo laf een raad van een Romein als gy verwachten.

ARUNTIUS.

'k Weet niet of 't blind geluk, of 't bloed waar uit gy sproot,
U recht geeft tot een raad, min plichtelyk, dan inood.
My raakt uw afkomst niet, maar 'k merk in alle delen,
Dat hovelingen veel de rol van meester speelen.
'k Ben een Romein, en ga, zo my dit hof verveelt,
Naar Rome, het geen nooit met vorsten hoofden speeld.
Ik zorg voor 's vorsten eer, gy maakt hem dol te moede.

PERDIKKAS.

Ik duide uit reên van staat uw vreemd gedrach ten goede.
Ga vry Porfenna zien, de vorst begeerd zulks, maar
Zyn achterdocht stort u eerlang in doodsgevaar.

ARUNTIUS.

'k Vrees min zyn achterdocht myn heer! dan wel de tranen
Van zyne dochter, die elks hart tot meely maanen;
Ik vrees Aruntius, die zich verborgen houdt;
Een vroege omzichtigheid, heeft nooit te laat beroud.

PERDIKKAS.

Laat vry Porfenna's zoon, om zich te wreken, komen,
Niets doet my voor zyn woên en ydel dreigen schromen;
Porfenna moet van kant, het is des konings wil;
Volg maar myn voorbeeld, en ontwyken we een verschil,
Dat mooglyk tusschen ons dit oogenblik zou ryzen;
Laat ons den vorst al d'eer die hy begeert bewyzen;
Men zorge voor zyn kroon, men sluit zyn wrede druk,
En volge blindeling ons heerlyk staatsgeluk.

ARUNTIUS.

Myn strenge deugd helaas! ontroerd my, doet my zuchten,
Ik merk dat zy my brouwt min vreugd, dan ongenuchten.

PERDIKKAS.

Uw heilstaat stort ter neer, zo gy haar wet betracht.
Aan vorsten hoven werd de deugd, hoe schoon, veracht.
De gloed der kroonen, zyn van onbepaalder krachten.

ARUNTIUS.

Wat moet ik aan dit hof dan denken? wat betrachten?

PERDIKKAS.

Volg in dit tydgewricht myn glorie na, myn heer!
Duld dat myn staatkunde u 't voorzichtig zwygen leer.
En zyt verzekert, dat aan 't hof van dezen koning,
Men 't grootst gezach verkrygt door blinde plicht-
betoning.

Gy ga Porfenna zien, terwyl ik d'ondergang
Van hem bevordren moet tot heil van myn belang.

Z E S D E T O N E E L.

ARUNTIUS *alleen.*

Ja, vlei u met myn hulp vermeete! ryks verrader!
'k Ontruk me aan uwe spyt, en vlieg naar mynen vader.
Vergund me uw bystand Goôn! na eenen nacht van pyn,
En laat dees dag het eind van myne rampen zyn!

Einde des Tweeden Bedryfs.

D E R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O N E E L.

G A L E R I A , E L I Z E .

Zucht niet vorstin, al zyn uw rampen menigvuldig,
 Hoop op der Goden hulp, en draag uw leet geduldig,
 't Volk wraakt de wreedheid van uw vader. En uw zoon...

G A L E R I A .

Helaas!

E L I Z E .

Gy weent mevrouw! die erfgenaam der kroon
 Van uw gemaal, van vorst Porfenna, is in 't leven,
 Ja in dit ryk, daar hy, door kinderplicht gedreeven.

G A L E R I A .

Vergeef d'ontroering van myn hart en myn gewezen,
 't Is om Porfenna, dat ik tranen stort alleen,
 Die om de huw'lyks lie'de, ô spyt! moet ketens dragen,
 En uit myn arm gerukt in rampspoed slyt zyn dagen.
 Ik zie myn vader met onschuldig bloed bevlekt;
 Men heeft my in een brief het lot myn's zoons ontdekt.
 Porfenna werd in 't hof bewaard van strenge wachten.
 De schrik zweeft overal; 'k hoor droeve jammerklachten;
 'k Zie, hoe het Priesterdom met ziddrend handgebaar,
 Verzeld van zuchten, siert den tempel en 't altaar!
 Deez' mompeld van een echt; die wil my doen geloven,
 Dat men Porfenna daar van 't leven zal berooven,
 Dat hy het offer is; dat my het huwlyk geldt,
 Op 's vaders hoog gezag met een Romeinschen held.
 'k Voel hoe dat alles komt myn ziel met schrik bestormen.

Goôn! wilt dit ryk in vuur, dit hof, in puin hervormen;
 Hits door uw oppermacht, het krygsvolk tegens een,
 Tot stuiting van een moord, vol onrechtvaardigheên;

Tref mynen vader met uw wraakvuur in zyn toren;
 Hy heeft, gy weet het, my wel duizendmaal gezworen
 Porfenna's dood, en dreigd in razende overmoed,
 Dat hy my wentlen zal in zyn onschuldig bloed:
 Het leven van myn zoon, maakt zyne ziel verwoeder,
 En, roemende op het lot van myn rampzaalge broeder,
 Wiens dood, den doodsteek aan myn lieve moeder gaf,
 Staat hy, uw macht ten spyt, van zyn bestaan niet af.
 Kan ik myn vader, in die razerny der zinnen,
 Wel achten als zyn telg? waarden en beminnen?
 Zo 'k hem gehoorzaam, krenk ik uw rechtvaardigheid!
 En deel dan in de straf, die gy voor hem bereid;
 Ge ontzegt nooit uwe hulp aan volkren die u eeren;
 O Liefde, laat my nooit uw zuivre vlam onteeren,
 'k Zal toonen hoe natuur ook voor myn vader plyt,
 Dat gy, en d'edle deugd, myn zielvrindinnen zyt.
 Ik wil, Elize, ondanks een ayzyn van veel jaren,
 Porfenna zien, ik moet hem spreken.

ELIZE.

De gevaaren

Die u thans dreigen...

GALERIA.

Maar die zwichten voor myn moed.
 Ben ik geen konings telg gedaald uit edel bloed,
 Zou 'k my geacht zien als on-edel, als slavinne
 Van myne vader! om een kuische huwlyksminne?
 Gaan wy Elize, laat ons in het selft gevaar . . .
 O Ydle poging; O ontroering! bang en naar;
 Verbaasde driften, die ik vorm in myn gedachten;
 Myn hart, reeds ademloos van zo veel jammerklachten,
 Wil dat ik zorgen zal voor zyn behoudenis,
 Daar hier de woonplaats van den moord en onrust is.

ELIZE.

Staak uw verbaasdheid, zie uw vader voor uw oogen!

GALERIA.

Ontvliën wy hem, ik kan zyn byzyn niet gedoogen.

TWEE-

T W E E D E T O N E E L.

MEZENTIUS, GALERIA, ELIZE.

Ontwykt ge uw vader, die voor uw belangen waakt?
't Is of myn komst, mevrouw, u zelf verbysterd maakt.

GALERIA.

Heb ik geen reën van vreeze? uw blakende verwoedheid,
Doorgriest me, wyl ik derv' een vaderlyke goedheid.
Vergeefs is 't dat ik door myn klachten en geweën,
In u herroepen wil uw liefde en tederheën.

MEZENTIUS.

't Belang! myn's kroons, en zucht tot onbepaald regeeren,
Gedoogt niet dat my uw gemaal durft stout trotzeren.
Hy, haatlyke oorzaak van myn onrust, zorg, en smart,
Voedt een gedoemde vlam, die myn vermoogen tart.
Wat hoopt ge, ô fiere! van een echt dien ik moet haten?
Vormt zy geen tweedracht in myn uitgebreide staten?
En werd het gastvry recht, beschermt door myne macht,
Niet daaglyks door verraad, uw min ten zoen verkracht.
ô Schriklyke oorzaak van gedurig bloedvergieten!
Gezantschapschending! en verbaasde zielverdrieten;
Uw ongehoorzaamheid, waar van ik yze en schrik,
Verhaaft myn ondergang op yder oogenblik.
Gy weet myn woede, alree ten hoogsten top gesteegeen;
Vaar voort; versprei de komst uw's zoons vry aller-
wegen,

Maak dat de blixem van zyn wraak myn kroon vergruift,
En stier tot mynen val, den dolk in zynen vuist. (ven,

Hoe streeld u zulk een hoop? wat vreugde kan ze u ge-
ô Vadermoorderesse! onwaardig 't licht en leven.

GALERIA.

Uw achterdocht, zo wreed als ydel, griest me op 't self.
Maar myn getergde ziel, die d'edle deugd omhelft,

Uw

Uw woede en wraak gewoon in zo veel bange jaren,
Weet, dat gy my zo min dan uwen zoon zult sparen;
Uw wreedheid is 't, die my daar van verzekert houdt.

MEZENTIUS.

Gy wilt dat u myn hart als vyandin beschouwt.

GALERIA.

Regeer in vrede, ô vorst! 'k zal nooit uw roem belagen;
Maar zorg, dat ik my van uw haat niet moet beklagen;
Wat heeft Porfenna, wat ons huwlyk u misdâen?
't Fier Romeen ziet uw woën niet onverschillig aan.

MEZENTIUS.

En om die trotze, een blyk van myn ontzach te geven,
Blus ik uw huw'lyks toorts, in vorst Porfenna's leven.

GALERIA.

Hy zal dan steryen! welk een woede.

MEZENTIUS.

Dit's 't niet al;

Ik wil dat Polydoor die echtbreuk heelen zal!

Hy, wonderlyk in deugd, verplicht my door zyn zeden,
Dat ik hem werd gelyk in edelmoedigheden;
Ik wil, dat ondanks Rome, en 't bloed waar uit hy sproot,
Die moedige Romein u zy een Echtgenoot.

GALERIA.

Wat hoor ik! Hemel!

MEZENTIUS.

'k Zal voor 't oog der tempelscharen,
De huwlykstoortzen zelf ontsteken op d'altaren;
Daar zy Porfenna, by die dierbren huwlyksbandt,
Jupyn, uw echt, en my, een waardig offerhand.

GALERIA.

ô Wrede Vader!

MEZENTIUS.

Maak tot deze trouw u vaardig.
Die strydbre held is meer dan uwe liefde waardig.

D E R D E T O N E E L.

G A L E R I A , E L I Z E .

Wel-aan, 'k zie my gevoerd ten top van't felst gevaar;
 'k Sterf met Porfenna, voor 't gezicht van dien barbaar.

V I E R D E T O N E E L.

A R U N T I U S , G A L E R I A , E L I Z E .

Wie zie ik Hemel..! ach..! myn moeder voor myn ootegen *Galeria*. *ARUNTIUS, ter zyden.* (genl)

Vergun vorstin, dat ik met al uw leet bewogen.....

G A L E R I A .

Myn Heer! geloof my, uw gedwonge medely,
 Ontsiert een leerling van myn 's vaders tyranny,
 Verberg uw inborst met geen schyn van tederheden:
 Myn vader wacht u; gâ; de tranen en gebeden,
 Vervelen altoos aan een minnaar zonder deugd.

A R U N T I U S , ter zyden.

Myn moeder..! wrede vrees! paleis van ongeneugd.
 Wat zal ik zeggen om tot hoop haar aan te maanen?
 Maar ach! 'k heb reets te veel gesproken met myn traanen.

G A L E R I A , tegen *Elize*.

Gaan wy *Elize*; ik weet, ondanks zyn vreemd verdriet,
 De waare reden van myn eige ontroering niet.

V Y F D E T O N E E L.

A R U N T I U S.

Is dan uw bystand steeds verzeld van ongenuchten?
 Of blyft ge, ô Hemel! voor myn klagten onvermoeid;
 Ik zie myn moeder voor myn bange ontroering vluchten,
 Daar een te wrede vrees hield myne tong geboeid.
 Myn hart, hoe zeer verhart, door drang van tegenheden,
 Hoe schel de stem van 't bloed, klinkt door zyn adren heen,
 Hoe 't ook verliest is op de deugd, de plicht, en reden,
 Verliest zich in een poel van zuchten en geweën:
 In zulk een staat, moet ik myn vader hier ontmoeten;
 't Is hem gezegt dat ik den zoon van Kokles ben:
 Maak doch ô Goôn! als ik my stort voor zyne voeten,
 Dat hem natuur verplicht, dat hy me als zoon erkenn'.
 'k Zal niet te driftig zyn in hem myn naam te melden;
 Door ons werd te gelyk dat wreedt geheim ontdekt.
 'k Bespeur, ô Goôn! die traag ter onzer hulpe snelden,
 Dat gy dit ogenblik in my de hoop verwekt!
 Myn vader komt. ik schrik...; vervloekte boeiens...!
 Goden...!
 Natuur... ô kinderplicht, ik heb uw hulp van noden.

Z E S D E T O N E E L.

A R U N T I U S, P O R S E N N A.

P O R S E N N A.

Wat zie ik, hoe! is dit het kenmerk eens gezants,
 Wat vreemde houding voor den vriend eens dwingelands!

A R U N T I U S.

Een houding, door natuur alleen my voorgeschreven,
 Verzeld van tranen die ik stortede al myn leven,
 Is my meer eigen dan de fierheid op dit uur;

'k Ver-

'k Verlies my enkel in 't vermogen der natuur.

PORSENNÄ.

Waarom heeft den tiran my dan by u ontboden?

Of gunt gy u 't geluk van eenen vorst te doden?

Is 't tot die prys, dat gy Galeria tot bruid

Van hem genieten zult? voer dan uw opzet uit.

ARUNTIUS.

Hoe, ik u doden! ach, myn bloed verstyft in d'adren.

Gun dat veel eer myn mond. . . .

PORSENNÄ.

Laat af.

ARUNTIUS.

Mag 'k u niet nadren!

ter zyden.

Onzekre ontdekking, Goôn! de vrees maakt my benart.

PORSENNÄ.

Wat komt gy zoeken? spreek; waarom zo lang gemart?

ARUNTIUS.

Myn vader, of myn dood; myn eer, of myne schanden.

PORSENNÄ.

Durft g' aan de logen zo ontaardt uw eer verpanden!

Hier zoekt ge een vader! die te Romen daalde in 't graf.

ARUNTIUS.

'k Zoek echter hem die my 't verdrietig leven gaf.

Gy kunt, rampzaalge vorst! dat zoet geheim doorgronden;

Myn onspoed loopt ten end, 'k heb dien ik zocht, gevon-

PORSENNÄ, *ter zyden.* (den!

Hy vind een vader! en ik mis een zoon! ik schrik!

Myn traanen vloeïen. . . ô verdrietig oogenblik.

tegen Aruntius.

Vol-eind myn heer! doet my meer hopen, of meer vrezen.

ARUNTIUS.

'k Ben Kokles zoon in schyn, om veiliger te wezen.

Mezentius houdt steeds den dolk op my gewet.

'k Wierd, leggende in den wieg, uit zyne macht geredt.

In 't eind, welk een begin van ramp trof iemand nader!

Ik wierd geboren in de kerker van myn vader;

Daar

Daar speelde ik, hemel! met zyn ketenen, ô smart!
Die boeien, die my thans doorpynigen het hart.

PORSENNÄ. (moeten!

Ik schrik! welk een vertoog...! zou 'k hier myn zoon ont-

ARUNTIUS. (ders voeten.

Natuur... zy spoort me... ô Goôn...! 'k omhels myn's va-

PORSENNÄ, *verbaasd.*

Aruntius!

ARUNTIUS.

Myn vorst! myn vader!

PORSENNÄ.

Goôn...! ik sterf.

ARUNTIUS.

'k Bezwyk van vreugde, nu 'k myn vader weer verwerf.

PORSENNÄ.

Rys op rampzaalge spruit van een gestoorde liefde,

Wiens ballingschap my meer dan al myn rampen griede,

'k Zie u dan weder in myn armen! in het hof

Van een tiran! het geen weergalmt van uwen lof!

Daar ik, ontroond, gedoeint, van 't kroonrecht wreed
verstoten,

Al te onverdiend verstrekk een spiegel voor de grooten.

Zie my geboeid door hem die u zyn gunst verëerd;

Het yslyk wraakvuur tot myn wis bederf vermeerdt,

De hel roept tot zyn hulp om my op 't selfst te plagen.

ô Vreugd! dat ik m' aan u mag van myn lot beklagen;

Maar ach! dat zoet is met te bitter vrees vermengt.

Kan 't zyn ô Goôn! dat gy dien prins my wederbrengt,

Om dat ik met meer smaad, door feller ramp beneepen,

Hem in den tempel zie door beulen aan gegrepen,

Voor 't altaar knielen, om een droevige offerhand

Met my te wezen, van een haatlyk dwingeland.

ARUNTIUS.

De tyd gehengt niet dat men die besteedt met zuchten.

't Gevaar geest moedt, de dengd verduurt alle ongenuch-

'k Zal alles tot uw hulp op deze dag bestaan, (ten.

Al zou 'k Mezentius in uwe boeiens slaan;

Myn

Myn wraak vergruist zyn kroon; ik zal dien dwingland
leeren

Het lot der koningen, die d'onfchuld wreed onteeren.
En als myn ziel niets op der Goden hulp vermag,
Dan vliegt myn ziel, met de uwe, in een volmaakter dag.

P O R S E N N A.

ô Deugd, die my verrukt! ô moed, die my doet vrezen!
Gedreigde zoon gy moet uw Moeders bruigom wezen,
Uw hand haar geven.

A R U N T I U S.

'k Heb 't den vorst niet toegezegd.

'k Tracht tyd te winnen tot veydlyng van dien Echt.
Hy acht dat doodlyk loon myn moed en byftand waardig;
Zyn dankbaarheid is eer doemfchuldig, dan rechtvaardig.

'k Sprak, doelende op zyn eer, voor u, te wreed gedoemt.
Hy wil van geen Romein bloeddorftig zyn genoemt.

Gy hebt de dood verdient, zegt hy, van eenen vader,
Min om uw heimlyke Echt, dan wel als een verrader!

Hy zend u by my, op dat ik uit uw gefprek,
Uw doelwit op zyn dood te zekerer ontdek.

'k Zal hem uw onfchuld en ftandvafte min vertogen.
't Is in den Tempel daar ik weer kom voor uw' oogen.

Hier ben ik een Romein, en daar Porfenna's zoon!

Daar is 't, dat ik u zal verzeekren van uw troon,
Uw boeiens breken, en, in edle razernyë,
De hart-aër treffen van gevloekte dwinglandyë.

P O R S E N N A.

Maar als myn Gemalin, gevoerd voor 't echtaltaar,
U als haar Bruigom vloekt; haar vader in 't gevaar...

A R U N T I U S.

'k Zal 't dus beftieren dat ze aan 't hof werd opgehouden;
Zy moet den Tempel niet genaken, u befchouwen.

'k Weet dat Perdikkas in uw Ryken oproer fticht;
Hy doeld op uwe kroon, 'k ben daar van onderricht.

'k Moet hem doen sneuven aan de voeten der altaren.

'k Weet dat de hoofden van des konings legerscharen,

Ja 't grootste deel des volks, myn's grootvaërs moorden
 My reiken tegens dank zyn kroon en septer toe, (moe,
 Zyn dood begeeren!

P O R S E N N A.

'k Merk, hoe u de hoop kan strelen;
 Maar 'k zie daar by 't gevaar op 't felst in allen delen.

A R U N T I U S.

Myn vrienden staan gereedt. Tibeer en Marcellyn,
 Vermofnd voor aller oog, om niet bekend te zyn,
 Verstrekken dienaars van den Priester in den Tempel;
 Het eedtverwantschap houd de wacht reets aan den
 drempel;

't Heet met den diersten eedt hun bystand my belooft;

't Zyn al beledigden, Antenor is hun hoofd.

P O R S E N N A.

Antenor! hoe! die in de wieg beschermde uw leven!

A R U N T I U S.

Ja vorst, in 't felst gevaar is hy my by gebleven.

'k Verloor hem toen ik streed voor u, en voor myn eer.
 In 's konings dienst vond ik dien vriend gelukkig weer.

'k Sleet in Leöntium met hem een reeks van dagen;
 Vorst Lentulus deedt my myn rampen lichter dragen;

d'Aanminnige Cephize ontdekte ik daar myn vlam,
 Zy bloosde en zag my aan; die telg des konings nam

My in haar armen, en door haare deugd gedreven,
 Badt zy den Hemel voor uw vryheid, en myn leven.

Myn eer riep my te veld; wy scheiden vol van rouw;
 Maar kon ik wanen dat ik haar hier vinden zou?

't Ryk van haar vader werd door Romen fel bestreden.
 Zy heeft op dezen dag de felste smaad geleden;

Rampzaalige Artabaat, haars vaders Afgezant,
 Is door Mezentius vermoord met eige hand,

Om dat hy hem alleen vond met myn moeder spreken.
 Hy wil zich op Cephize, op haaren vader, wreken;

Hy geeft zyn kroon ten prooje aan Romen, en zy moet
 Dit ryk verlaten in den bangsten tegenspoed.

Dus

Dus weet ge in welk gevaar die schoone is ingewikkeld;
 Die snode hoon heeft haar tot wraaklust aangeprikkeld.
 De liefde en eer vereend ons beider dier belang,
 Het wil tot aller heil des dwinglands ondergang.
 Hetrurië moet vry; 't verveeld my, dat de schimmen
 Van zo veel helden steeds om wraak in 't daglicht klim-
 Myn hart vermoeien, en, in 't felste van den noodt, (men,
 Begeeren dat ik hun verzoen met 's dwinglands dood.

P O R S E N N A.

Hebt gy dan niet gepoogt myn gemalin te spreken?

A R U N T I U S.

Zo even voor uw komst is zy me ontroerd ontweken.
 Myn naam zweefde op myn tong, doch 't melden wierd

P O R S E N N A. (gestuit.

Vermengen we onder-een het treffendst klaaggeluit.
 Laat ik u, dierbren zoon! besproeien met myn tranen.
 Gevaarlyk is 't om u tot voortgang aan te manen.

'k Moet u verlaten, en misschien voor eeuwig; Goôn!
 Vaar wel ô Vaderland! ô Gemalin! ô Zoon!
 De tederheid van 't bloed doet my voor alles schromen.
 Noch eens, vaar wel! ik hoor des dwinglands lyfwacht

A R U N T I U S. (komen.

Myn ongeduld, uw ramp, dit hof, de tedre min,
 't Stort alles my op nieuw de zucht tot wreken in.

P O R S E N N A.

Wil in der Goden naam, uw zelve niet vergeten.

A R U N T I U S.

Natuur heeft my te lang myn plichtverzuim verweeten.
 Vaar wel myn vader.

P O R S E N N A.

Ach! wat hoopt ge in dezen noodt?

A R U N T I U S.

Met u te sterven, of te redden van de dood.

Einde des Derden Bedryfs.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TONEEL.

MEZENTIUS, ARUNTIUS, *onder den naam
van Polydoor, Lyfwachten.*

KON in Porfenna noch verraad, nog wraak, ontdek-
Maar merkte uit zyn gesprek gedachten vry van vlekken,
Denkbeelden, eigen aan een koninglyk gemoed.
Hy vrees geen dood, verwacht hem moedig af, doch voed
Ontelbre zuchten, die, hervormt in jammerklagten,
Zyn gemalin en zoon hem brengen in gedachten.
Draag zorg myn heer! dat elk uw wrake billyk noemt,
Dat gy geen koning tot een wrede doodstraf doemt,
Die niet strafwaardig is. wil eer uw driften stuiten.

MEZENTIUS.

Weerstreef my niet, in 't geen myn wil thans zal besluiten.
Oplettend op myn macht, belang en eer der kroon,
Volg ik myn woede, en vrees geen blixemvuur der Goon.
Porfenna sterft myn heer! ik moet hem om doen komen.
Ontzinde Aruntius zal voor myn bloeddorst schromen,
Ja ziddrend melden aan een volk, ontbloot van vorst,
Wie in Peruze heerscht, wie haare rykstroon torst,
En zwaait den scepter met een onbepaald vermogen.

ARUNTIUS.

Maar zo hy eens door list verschalkte ons aller oogen.
Zyt doch voorzichtig; licht wet hy reeds zyne dolk,
En dryft die door het hart voor d'oogen van al 't volk.
Kunt gy voorzien wat u den hemel heeft beschooren?
Aruntius heeft ons in Rome reeds doen horen. . . .

MEZENTIUS.

Dan kent gy hem myn heer!

ARUN-

ARUNTIUS.

Zyn lot wierd my gemeld.

Begeerig om te zien zulk een rampspoedig held,
 Marde ik geen oogenblik, 'k heb m'alles onderwonden,
 Maar niet dan d'enkle naam Aruntius! gevonden.
 't Schynt dat hy schuwv'oor 't licht de duisternis bemint,
 En zich verbergt, tot hy zyn aanslag zeker vind.
 Waak, waak, ô koning! in die bange onzekerheden,
 Gy waagt te veel zo ge in Porfenna's bloed wilt treden;
 Zyt niet onmenschlyk, zie uw dochters tranenvloed...

MEZENTIUS.

'k Wil dat daar uit verryz' een edler huwlyksgloed.
 In 't midden van een drift, rechtvaardig, zonder vlekken,
 Kan geen verhoog van rouw het medely verwekken.
 Denk dat ik koning ben.

T W E E D E T O N E E L.

MEZENTIUS, ARUNTIUS, *onder den naam
 van Polydoor*, ACHILLAS, *Lyfwachten.*

ACHILLAS.

Myn vorst, gy werd verraen,
 Uw krygsvolk, opgehit, z weert niet ten stryd te gaan,
 Voor gy Porfenna hebt ontslagen uit zyn banden,
 Zyn kroon weerom geeft met zyn overheerde landen.
 Perdikkas zei my dat Tibeer en Marcellyn,
 Van 's krygsvolks stout bestaan, alleenig d'oorzaak zyn.
 Aruntius zweeft op de tong der legerscharen,
 En noemt u om uw wraak de wreedste der barbaren.
 't Gevaar vermeerdert, zo g' ô koning! deze dag,
 Niet door Porfenna's dood weer vestigd uw gezach.

MEZENTIUS.

Zeg dat weerbarst'ig volk, 't geen my durft tegenstreven,
 Dat ik noch deze dag hun zal genoeg geven;

Vlei hun met myne gunst; vernieuw hun hope in fchyn;
 Geen vrees moet op deez' maar meeftres myn's harten zyn:
 Maar eer gy listig tracht hun driften te betoomen,
 Zo doe myn dochter en Porfenna herwaards komen.

tegen Aruntius.

Achillas binnen.

En gy, wiens edle moed my dienftig is myn heer!
 Redt voor de tweedemaal myn leven, kroon, en eer.
 Breng 't krygsvolk tot hun plicht, en wilt het doen bezef-
 Dat ik gehoorzaamheid tot glorie kan verheffen; (fen,
 Schets hun myn staatszorg af; zyt fchutsheer van myn
 troon,

Vlieg heen als mynen vriend, en keer als mynen zoon.

A R U N T I U S.

Ik zal noch dezen dag, ô koning! u doen merken, (ken.
 Wat of myn moed, daar ge op vertrouwt, al uit kan wer-

D E R D E T O N E E L.

M E Z E N T I U S.

Porfenna's fiere zoon, vermeet zich door verraad,
 En steeds vermomde list te stuiten mynen haat!
 Vermeerderd d'achterdocht in myn beneveld harte;
 Myn glorie zelv' verliest zich in een zee van smarte.
 Wat wil die traagheid in myn bloed! ach! welk een vuur?
 Is 't dat der wraakzucht, of der tergende natuur?
 Moet dan Mezentius zich eeuwig laten tergen
 Van eene macht, die voor myn oog zich kan verbergen?
 Ik onderzoek thans niet wat of de reden is
 Van myn ontroerd gemoed en wrede ontsteltenis.
 Vergeefs is 't, om myn hart tot meely aantemânen.
 Mezentius vreeft geen natuur, geen bloed, geen tranen,
 'Zweert eeuwig hulde aan zyn gerechte wraak, wier gloed
 Niet is te bluffchen, dan in edel vorften bloed.
 Maar zal Aruntius met zaamgespannen krachten...?
 Vervloekte vreeze, en gy, ô naare jammerklachten,
 Waar-

Waarom ontrufft ge een hart dat zyn gezach betracht,
 Stort met Porfenna in een altoos duiftre nacht;
 Ja dat myn wraakvuur hem verbryzle in myne woede,
 Die toomloos, wie my plaagt, vermoord in koelen moede,
 Ontziende in myne drift geen blixemvuur der Godn.
 Maar, welk gerucht.

V I E R D E T O N E E L.

P O R S E N N A, G A L E R I A, *komende yder van een
 byzondere zyde op het Toneel*, M E Z E N T I U S,
Lyfwachten.

G A L E R I A, *Porfenna omhelzende.*

Porfenna...! hemel!...
 M E Z E N T I U S.

Welk een hoon!

P O R S E N N A.

Myn gemalin..! ô liefde..! ô onverwacht ontmoeten!
 Deez' tedre omhelzing, kan myn bange vrees verzoeten.

G A L E R I A.

De tranen vloeien langs myn wangen. Goden! ach,
 Kom ons te hulp, gy weet wat edle trouw vermag.
tegen Mezentius.

Ja zyt verbaasd, ô wrede! ô vader! zonder liefde;
 Werd schaamrood om een vlam, die ons zo teder griefde;
 'k Zie uw verwoedheid, maar ik vrees die niet, neen, neen;
 Porfenna vliegen wy ter tempel, daar 't geweest, (ven.
 De wraak, en moord ons wacht, maar laat ons moedig ster-
 Stoot toe tiran, doe my het lot uws zoons verwerven,
 Doe my....;

M E Z E N T I U S.

'k Heb reets te lang geduld dit spoorloos woën.
 Vermoei u niet, ik zal den eisch der wraak voldoen.

'k Wil dat deez' trotze fterve, en, hoe ge'er voor moogt
grawen,

Gy zult op d'afsche uws mans met Polydorus huwen.

De macht eens vaders is nog verder uitgestrekt;

'k Kan u doen fterven, want de gloed des kroons bedekt

Het vuur der dwinglandy. En gy, die thans uw leven

Aan myn getergde wraak ten offerhand moet geven,

Gekluisterd koning, zyt nog moedig op uw zoon!

'k Weet dat hy leeft, dat hy belaagt myn rust en troon.

Zyn leven ftreeld uw hoop, maar zal my nooit verfchrik-

Ik bonsde u van den troon, en in die oogenblikken, (ken.

Rechte ik een bloedbad aan, tot ftafing van myn eer.

'k Verwon uw zoon; ik ging 't barbaarfch geweld te keer,

En dwong 't fier Romen my als bondtgenoot te groeten.

Ja op één wenk zie 'k u gebogen voor myn voeten.

P O R S E N N A.

Na dit verwaant vertoog een 's dwinglands, zo verwoed,
Blyft u nog overig het fforten van myn bloed.

Volmaak uw wreedheid, ja, hier zyn twee offerhanden,

Tref onze harten, breek de heilge huwlyksbanden:

Noem vry ons echtverbond de reden van uw haat.

Uw woede, die het woën des hels te boven gaat,

Schoon machtloos, om de deugd, fteets fchootvry, te
vertzagen,

Laat die twee harten eens van edle neiging plagen.

Kom kindermoorder, 't uur genaakt, maak een begin,

Trotzeer de Goden, fchend de heilge huwlyksmin,

Ontwy de tempels en altaren, wil u banen

Een weg naar mynen troon, door rokend bloed en tranen.

'k Heb al voor lang van u den flag des doods verwacht,

Van u, die zelfs uw zoon, ô gruwel! hebt geflacht,

Uit enkle dorft naar bloed, in 't bloeien van zyn leven;

En doet dat bloed, het geen om wraak fchreeuwt, u
niet beven?

Maar neen; 't is 't ware merk van een vervloekt tiran,

Dat 's hemels blixemyuur hem niet verfchrikken kan.

MEZENTIUS. (vaardig.)

Dit trots verwyf, deez' reën, maakt myne wraak recht-
 Rampzalig koning! de verwoedfte fchande waardig.
 Myn woede ontrukf u aan uw gemalinne en zoon;
 Zy leve; en Polydoor, beklim met haar uw troon.

GALERIA.

Hoe uitgestrekt gy waand dat u de volken vrezen,
 Gy zyt geen meefter van myn dood, die wil ik wezen.
 'k Braveer een bruidegom door u my toegelegf.
 'k Erken geen man dan deze. Uw keuze, een tweden echt,
 't Getal der beulen, tuk op wrede folteringén,
 Die zullen nooit myn hart naar uw beveelen dwingen.
 Dit zweer ik by de Goôn! ontziel Porfenna vry,
 Zyn dood wyf my myn plicht.

MEZENTIUS.

Wat woën! wat razerny!

Ik, beider meefter, wil ook beider rechter wezen.

PORSENNA.

't Voegt my, als koning, voor uw dreigen niet te vrezen.

MEZENTIUS.

Ik ken geen koning die moet ziddren voor myn macht.

PORSENNA.

Ik vrees geen vorft die niet dan euveldaën betracht,
 Die moord, verraad, en wraak, laf hartig voerd ten ryë,
 En minder koning is, dan flaaf der tyrannyë.
 Aruntius gy leeft! verhaaft myn dood; mar niet,
 My te verlossen van het pynelyk verdriet,
 In u te aanschouwen als tiran, ondankbren vader,
 Verzaker van natuur, en moordenaar te gader.

MEZENTIUS.

Ik zal uw beë voldoen, en gy myn wensch, 't is tyd,
 Zyn bloed bezeegle uw echt, en ftuit een woordenftryd.

GALERIA.

Dank zy uw woede, ik zal een heerlyk lot verwerven.
 Porfenna, kom, laat ons voor 't oog myns vaders fterven.

PORSENNA.

Leef om Aruntius, hy wreekt my in deez' noodt.

Wel aan tiran, 'k ben reê te vliegen in myn doot.

MEZENTIUS.

Myn lyfwacht. (*tegen Galeria.*) zidder!

GALERIA.

Hoe, ik ziddren! zou ik vrezen?

MEZENTIUS.

Deez zal myn wraak in 't eind een waardig offer wezen.
tegen de Lyfwacht.

Draag zorg voor uw gevangne. en gy vorstin, betracht
Uw kinderplicht, of vrees myn onbepaalde macht.

Volg my. vertoef myn heer! en wacht hier myn bevelen.

GALERIA, *Porfenna ombelzende.*

Vaar wel: ik zal getroest in uw verachting deelen.

Maar eer myn moed voor 't woên eens bruidegoms
bezwyk,

Zo tref deez dolk zyn hart en 't myne te gelyk.

V Y F D E T O N E E L.

PORSENNNA, *Lyfwachten.*

Wilt gy, ô Goden! van uw hogen troon gedogen,
Dat u den sterfling haat, en lacht met uw vermogen?
Vertoef niet met uw wraak; uw blixem tref het hoofd
Een's dwinglands, die natuur van al haar schoon beroofd,
Uw oppermacht verzaakt, en, schendende uwe wetten,
De minnelyke onschuld in zyn woede wil verpletten.
Bezwanger door uw macht zyn woedend hart met
En knagend naberouw, op ieder oogenblik. (schrik,
Bescherm Aruntius in deze doodsgevaren;
Wil hem voor den tiran, hem voor zyn moeder sparen.
Hy werd te fel bedreigt. de vrees maakt my benart.
Onwetend word misschien myn gade, ô felle smart!
De moorderesse eens zoons, als hy, door plicht gedreven,
De dwingland d'oogen blind met haar zyn hand te geven.
ô Goden! help, versterk natuur met uwen gloed,

Dat

Dat zy myn zoon ontdekk' aan 's moeders bang gemoed.
Men komt. het uur genaakt dat men myn bloed doe
stromen.

Z E S D E T O N E E L.

P O R S E N N A , P E R D I K K A S , *Lyfwachten.*

H E B ' t u u r v e r v r o e g t , d a t m e n P o r s e n n a o m d o e k o -
' k D e k t h a n s m y n s t a a t z u c h t , m e t e e n g l i m p v a n m e d e l y .
tegen Porsenna.

' k V o o r z a g d ' u i t w e r k i n g l a n g v a n ' s k o n i n g s r a z e r n y .
K a n ' t z y n , o v o r s t ! d a t , n a e e n l e e d v a n a c h t t i e n j a r e n ,
G y n o g z u l t s t e r v e n a a n d e v o e t e n d e r a l t a r e n !
D a t g y h e t h u w l y k v a n u w g a d e , m e t u w b l o e d ,
T e r b e e v a n e e n R o m e i n , o i p y t ! v e r z e e g l i e n m o e t .
D e n t r o t z e P o l y d o o r G a l e r i a v e r w e r v e n ,
O m d o o r d i e n w r e d e n e c h t u w r y k s t r o o n t e b e e r v e n !
A c h d a t A r u n t i u s , h o e h y z i c h m a a k t b e v r e e s t ,
T h a n s z i c h o n t d e k t e , e n s t o o r d e e e n b l o e d i g b r u i l o f t s f e e s t ,
G e w i s M e z e n t i u s z o u , m e t u w z o o n b e w o o g e n . . . !

P O R S E N N A .

D i e n a a m , o w r e d e ! p e r s t d e t r a n e n u i t m y n o o g e n .
o D i e r b r e A r u n t i u s ! r a m p z a a l g e ! ' t i s g e d a a n .

A r g l i s t i g v y a n d , ' k w e e t u w e i s c h e l y k b e s t a a n ;
H e t i s v e r g e e i s c h d a t g e u b e k l e e d t m e t m e d e d o g e n ,
K o m g a a n w e , t o o n a a n m y u w b l o e d d o r s t e n v e r m o g e n ,
M a a r , z i d d e r , w r e d e ! v o o r d e G o d e n , g r o o t v a n m a c h t ;
B e e f v o o r h u n b l i x e m , d i e u i n d e n t e m p e l w a c h t .

P E R D I K K A S .

M y n h a r t , d a t y v r i g v o o r z y n ' s k o n i n g s r u s t w i l w a k e n ,
Z a l z i c h e e r ' s h e m e l s h u l p d a n s t r a f f e w a a r d i g m a k e n .

ZEVENDE TONEEL.

PORSENNA, PERDIKKAS, ACHILLAS,
Lyfwachten.

I ACHILLAS, *tegen Porsenna.*
't Is in den tempel, by de huwlyks plechtigheid
Van 's konings dochter, dat gy u ter dood bereid,
Dit is zyn wil, hy duld geenzints het tegenstreven.

PORSENNA.

Het voegd my niet van aan een slaaf gehoor te geven.
'k Vlieg in myn dood, en strek de liefde eene offerhand.

PERDIKKAS, *ziende Cephize.*

Cephize! kan het zyn!

ACHTSTE TONEEL.

CEPHIZE, PORSENNA, PERDIKKAS, A-
CHILLAS, KLEONE, *Lyfwachten.*

CEPHIZE, *tegen Porsenna.*

Waar gaatge, ô vorst! houd stand!

PORSENNA.

Naar 't moordaltaar prinses! men eischt myn bloed.

CEPHIZE.

Kan't wezen!

tegen Perdikkas.

Staatzuchtige! wil voor de wraak des hemels vrezen.

PORSENNA, *ter zyden tegen Cephize.*

Vaar wel! bescherm myn zoon voor den geweldenaar.

Porsenna en Lyfwacht binnen.

PERDIKKAS, *tegen Cephize.*

Verzel my tempelwaards prinses; 'k zal voor 't altaar,
Waar

Waar zich myns konings wraak Porfenna zal doen
sterven,

En Polydoor zyn kroon en weduw zal beërven,
U toonen, wat myn liefde en staatzucht kan bestaan.
Daar zy 'k Mezentius gelyk in euveldaën.

Ver van een huwlyk, dat my hindert te gedogen,
Zal 'k Polydoor het eerst doen sneuveln voor elks oog.
Ik voel my dol van spyt; myn woede is in haar kracht.
Al wierd in zulk gety myn koning omgebracht;
Zyn kroon verbryzeld, en zyn troon omver gesmeeten,
Al wierd Porfenna's weeuw, den boezem opgereeten,
Zoo my daar door de weg werd ruimer tot een troon,
Ontzie 'k nog 's konings eer, nog priesterdom, nog Godn.

'k Zal u beschermen in het selste myner woede.
Zoo gy uw heil bemint, weest dan op uwe hoede.
'k Ben niet beducht dat gy my zult verraden, neen;
Zulks baarde voor u zelv' de wreedste tegenheën.
Gy kunt vertoeven, of my volgen, myne zinnen
Door 't edel staatsbelang vervreemd van 't teder minnen,
Die zullen u, prinses, in edler dag doen zien,
Hoe ver een's konings telg een koning kan gebiën.

NEG ENDE TONEEL.

CEPHIZE, KLEONE.

CEPHIZE.

Die wrede nood my by een tergende offerhande!
Wat denkbeeld vormt hy van Cephize, welk een schandel!
't Is niet genoeg dat hy Porfenna sterven doet,
't Geld ook Aruntius, ô ramp! ô tegenspoed!
My dunkt ik hoor alreë't geschreeuw der moordgezinden.
Aruntius....! ik schrik....! hoe zal 'k u wedervinden?
Wat vrage ik, hoe! niet als een zegepralend held,
Maar zielloos, door den moord rampzalig neêrgeveld.
En ik ben d'oorzaak van zyn sterven, groote Goden!

Ik

Ik ben 't alleen, die hem te uitzinnig heb geboden,
 't Volbrengen van zyn plicht. vervloekte brief....! waar
 heen

Zal ik my wenden in een hof vol eislykheên?

Myn drift heeft mynen held aan 't lichtgeloof verbonden,

Hy kon onmoglyk 't hart der stoute list doorgronden;

Zyn vrienden staan bedeeft; hun aanslag is ontdekt;

En 's dwinglands toezicht al te ontydig opgewekt.

'k Moet met hem sneuvelen of heerlyk zegepralen.

Laat ons dit oogenblik zyn wrede vrees bepalen,

En in het selft gevaar, in 't eislykst moordgeweld,

Des hemels hulpe en gunst verwerven voor myn held.

Goôn! die de deugd beschermt, en, wie haar aan durft
 randen,

Met uwe blixem treft, komt treft twee dwingelanden,

Wreek myne liefde op hun, uw toorn zy hun ten straf,

Of stort my tevens met Aruntius in 't graf.

Einde des Vierden Bedryfs.

VYFDE EN LAATSTE BEDRYF.

E E R S T E T O N E E L .

G A L E R I A .

O **G**rooſſch ſieraad der ſtervelingen,
 O Goden telg, volmaakte deugd!
 Zie neder van de hemelkringen,
 Op al myn doodlyke ongeneugd;
Laat myn verleege hart, gekoefterd in uw ſtralen,
 Op wrede bloeddorſt zegepraïen.

Porſenna! myn geliefde held,
 Door wreede beulen aangegreepen,
 Ten doel geſteld aan 't woefſt geweld,
 Zie ik, O ſchand! ter ſlagtbank ſlepen;
De ſcherpe moordbyl bluſcht het licht zyn's levens uit,
 Zo gy, O Goôn! den ſlag niet ſtuit.

Natuur, men ſchend uw heilge banden;
 Men ſmoort de ſtem van 't machtig bloed,
 Door 't moordgeſchreeuw van dwingelanden,
 En vaders onbeweegd gemoed.
Standvaſte trou, wel-eer getooit met feefſtieraden,
 Kwynt thans in naare rouwgewaden.

Hoe wringt gehaate vrees myn hart.
 Ik voel natuur en liefde ſtryden,
 Terwyl my vaders wreetheid ſart,
 En ſmoort het trooſtryk medelyden.
Zyn wil, te vaſt geboeit aan 't breidelooſ geweld,
 Wil dat ik minne een vreemde held!

Mezentius, uw groot vermogen,
 Ziet op de tedre kinderplicht;
 Maar ach, uw wraak verblind uwe oogen,
 En staat de huwlyksliefde in 't licht;
 Myn ziel, door hoger macht, aan myn gemaal verbonden,
 Houd 's hemels wetten ongeschonden.

Zo 't waar is dat gy 't dagligt ziet,
 Aruntius! myn waard verlangen;
 Kom dan in al myn wreed verdriet,
 Myn allerlaaft vaarwel ontfangen,
 Ja kom aanschouwen, hoe de liefde in deze nootd,
 Is sterker dan de wreedste dood.

T W E E D E T O N E E L.

ARUNTIUS, onder den naam van Polydoor,
 GALERIA, ELIZE.

Vorstin het uur genaakt dat ik my moet verklaren;
 Myn zuivre min braveert de felste doodsgavaren;
 Uw wrede droefheid, al uw doodlyke ongeneugd,
 Verschaft u door myn liefde een onverwachte vreugd.

GALERIA.

Gaan wy myn heer! ik zal u tempelwaards verzellen.
 De felste drang is niet vermogend my te ontstellen;
 Ik ben te moedig om te vrezen voor 't gevaar.
 Wat doet Porfenna?

ARUNTIUS.

Hy verbeid ons voor 't altaar.

GALERIA.

Ontaarde! ik merk te wel uw doodelyk verlangen,
 Gy wenscht Porfenna's weeuw van 's dwinglands hand
 te ontfangen; (t'bloed
 Het Lyk myn's mans moet ons ten voetbank strekken,
 Rond-

Rondöm ons stromen, tot verzeekring van uw gloed.
Maar beef, ontzinde! in die gevaarlyke oogenblikken.

ARUNTIUS. (ken!

Uw lot doet my veel meer, dan 't myne, thans verschrik-
't Verborgen meely dat ik voor u voede in 't hart,
Baart in uw byzyn my de dodelykste smart.

'k Begeer u nooit ten echt; 't waar noit myn onderwinden;
Ik tracht hier in het hof een' edler schat te vinden.

GALERIA.

Gy wapent u vergeefsch met list en veinzery.

ARUNTIUS.

Zy staan ter redding van de deugd my moedig by,
't Bezeffen van uw leet, maakt my op 't teêrst bewogen.

GALERIA.

Wie vindt in d'afgrond ooit het minzaam mededogen?
Ik voel me ontroerd! maar schryf die myne woede toe.
Daar is myn hand... gy deinst... zyt gy bevreesd te moe?
Volg my, myn Heer! waar toe zo spoorloos te vertragen?

ARUNTIUS.

Laat my een oogenblik my van myn lot beklagen.
'k Wacht hier een vader. (ter zyden) waar vertoeft hy?
groote Goôn!

GALERIA.

Vrees, zo hy naderd, voor uw leven. 'k zal zyn kroon
Beverwen met uw bloed, en d'eer u doen verwerven,
Om door de handen van een's konings weeuw te sterven.

ARUNTIUS.

Verlang niet naar een daad dien ge u beklagen zou.
Myn bloed is te edel om geplengd te zyn, mevrouw!
'k Zou mooglyk na die daad, van doodelyke lippen,
By't gapen myner wonde, ò smart! een naam doen glippen,
Die op dit oogenblik voor u zou doodlyk zyn.
Bepaal uw wrede woede, en zorg dat die verdwyn'.
Ik zie uw tranen!

GALERIA.

Zyt gy een Romein gebooren?

D

ARUN-

ARUNTIUS.

'k Ontfing het levenslicht in 's hemels haat en tooren,

'k Heb u te veel gezegt; ik zal ten tempel gaan.

Vertoef. 'k moet tot uw eer daar eene daad bestaan,

Die, 't zy ik sneuven zal, of 's konings woede staken,

My uwe omhelzing, of geweest, zal waardig maken.

GALERIA.

Welk een geheim! 'k mistrouw uw edelmoedigheid.

ARUNTIUS.

Vaar wel vorstin; 't gerucht dat zich alöm verspreid,

Roept my ten tempel.

GALERIA.

Groote Goden! 'k zie myn vader!

D E R D E T O N E E L.

MEZENTIUS, ARUNTIUS, *onder den naam
van Polydoor*, GALERIA, ELIZE.

MYn heer! het ogenblik van 't grootste heil komt nader.
Porienna is gedoemt....

GALERIA, *tegen Aruntius.*

Myn heer wat 's uw besluit?

MEZENTIUS, *tegen Galeria.*

Dat hy uw hand aanvaarde als koningin en bruid.

ARUNTIUS, *tegen Mezentius.*

Mocht gy het groot gevaar van uwe kroon bezeffen,
En zien der Goden wraak, gereedt uw hoofd te treffen,
Dan zou uw vorstlyk hart, scherpziende op zyn belang,
Zo stout niet doelen op Porienna's ondergang.

Ik doel op uwe rust, laat my uw toorne breken,

Heb meely met uw krooft, verhoor haar angstig smeeken...

MEZENTIUS.

Hoe heer! kent gy my niet, verbreekt gy al 't ontzach...

ARUN-

ARUNTIUS.

Ik weet hoe veel de vorst op myn gemoed vermag,
Doch meerder d'edle deugd, meer Romen. van myn leven,
Moet ik hun rekenfchap op myne t'huiskomft geven.

'k Kwam hier alleen om u te zien. uw wysheid, moed,
Uw koninklyke maat omringt van overvloed;
Myn hart was brandende om voor u met roem te ftryden;
't Waar my gegunt om u, δ koning! te bevryden
Voor 't woën der vyanden; gy keerde in zegepraal!
En 'k ben verwonderd van uw vriendelyk onttaal!
Maar dwing my niet, dat ik my zal in d'echt begeven
Met uwe dochter, om uw wraak haar eifch te geven.
't Fier Romen wil niet, in haar oppermogendheên,
Dat 't bloed der koningen zich met zyn bloed verëen;
Ja 'k breek myn eed, die ik de liefde heb gezworen;
Een Romeinin, δ vorst! is my ten echt befchoren.
En wat raakt my de haat die ge op Porfenna voedt?
Blusch vry uw wraakvuur met een froom van vorften-
bloed;

Maar laat my, ik voorzie 't, niet delen in uw fchanden.
Een vry Romein is vry, aan alle zeën en ftranden.
't Is Romen, die my zulks heeft aan haar borft geleert,
Is 't dan niet billyk dat de zoon haar leffen eert?

MEZENTIUS.

Hier komt de trotze wil van Rome u niet te ftade.
Gehoorzaam my, myn heer! of vrees myn ongenade.
'k Wil, dat op dezen dag, in 't aanzien van 't heel-al,
Prins Polydoor aan 't bloed eens konings huwen zal.
Porfenna's haatlyk bloed spat vry u beide in d'oogen:
'k Trotzeer 't fier Rome in u, en spot met zyn vermogen.

ARUNTIUS.

'k Heb u verftaan myn heer! vaar wel. ik weet myn plicht.

VIERDE TOONEEL.

MEZENTIUS, GALERIA, ELIZE,
Lyfwachten.

Wat wil die koelheid! hy ontwykt me! en zyn gezicht
Blaakt door de spyt, waar van 'k de reën niet kan bezeffen.
Hy zidderd als ik hem tot koning wil verheffen!
Welk aklig denkbeeld vormt myn ziel in dezen stand?
tegen Galeria.

Vrees voor myn gramschap, die reets lichterlage brand;
Beef, beef, ontaarde; schrik rampzaalge koninginne!
Deel in myn felle wraak, of leef als myn flavinne.

GALERIA.

Wat hoor ik! ik flavin myn's vaders; hemel! ach!
Zo uw rampzaalge spruit noch iets op u vermag,
Doet haar dan, op deez' beë, in 't felst uws woeden sterven;
Myn levenszon verdwynt als 'k myn gemaal moet der-
Sta my myn bedetoe, 'k zal op Porfenna's lyk, (ven.
Ja mond aan mond gedrukt, een weergaloze blyk,
Van edle trouw doen zien, zyn bloed by 't myne mengen,
En, stervende, aan zyn ziel myn ziel ten offer brengen.
Verspil geen tranen, ô myne oogen! 's konings hart,
Is schuw voor 't meely, vloekt natuur, terwyl hy sart
Den goeden hemel, die hem dreigt met felle plagen.

Denk niet, dat gy my met uw dreigen zult vertzagen.
Porfenna wacht ons in den tempel; volg my; kom
Aanschouwen, hoe 'k daar min een nieuwen Bruidegom,
En dat het moordgeschreeuw van woedende tirannen
Geenzints d'oprechte deugd zal uit dit hart verbannen.

MEZENTIUS.

Ontzinde! uw lot genaakt, boog vry op uwe trouw.

GALERIA.

Die tart de felfte dood.

ME-

MEZENTIUS.

Volg my, rampzaalge vrouw.
Maar... hoe! Achillas hier.

V Y F D E T O O N E E L.

MEZENTIUS, GALERIA, ACHILLAS,
Lyfwachten.

ACHILLAS.

'k **M**oet u te kennen geven
Het snoodst verraad, δ vorst! men dingt u naer het leven,
Gy voed een adder in uw hof, strafwaarde hoon!
Held Polydoor...!

MEZENTIUS.

Vervolg.

ACHILLAS.

Is vorst Porfenna's zoon!

GALERIA.

 δ Goôn!

MEZENTIUS.

Aruntius! δ spyt! δ dwaas vertrouwen!
Moest ik myn vyand, die geveinsde, als vriend beschou-
Vervloekte ondankbaarheid. (wen!

ACHILLAS.

Hy scheld u voor tiran;

En voegd zich by Cephize en 't haatlyk eedgespan.
Ik zag hem, vreezende noch overmagt noch klingen,
Met zyn verraders gantsch verwoed naar 't altaar dringen.
Ik ben Aruntius, Porfenna's grooten zoon,
Men fluite een offerhand, die hoont den hemelgoôn,
(Roept hy al strydende uit) bescherm myn's vaders leven.
Ik wierd door 't woest gedrang uit zyn gezicht gedreven,
Doch hoorde een naar geschreeuw van agter 't Choor,
men keer!

Befcherm Aruntius, Porfenna leeft niet meer!

MEZENTIUS.

Porfenna leeft niet meer! dank zy myn dwinglandyë.
 Wel-aan, men veflig' op meer bloed myn heerfchappyë;
 Dat ook Aruntius op 's vaders fpoor vergâ;
 Al wat my tegenftreef beproef myn ongenâ.
 Ik moet my wreken op myn broeder, die, verwaten,
 Door zyne dochter, bragt het twiftvuur in myn Staaten;
 Laat ons het bloed des zoons thans mengen met het bloed
 Des vaders, dan verwerft myn kroon een nieuwen gloed;
 Wet myne dolk, ô wraak! de tergende gevaaren,
 Zyn thans te hoog geflygt, om vorftenbloed te fparen.

ZESDE TOONEEL.

GALERIA, ELIZE.

GALERIA.

Begunftigt gy de wraak myns vaders, groote Goôn!
 Hebt gy behagen in myn ramp, en fmaad, en hoon? (men,
 Moet ik, daar men het bloed, Porfenna's bloed! doet ftro-
 Getrouwe Aruntius, ô fmar! ook om zien komen?
 Is dan de dood het loon voor edle razerny?
 °k Mocht hem als Kokles zoon befchouwen van nearby.
 Als mynen bruidegom was hy voor my affchuwlyk.
 °k Had voorgenomen hem, tot ftuiving van dat huwlyk,
 Te treffen met den dolk; het altaar met zyn bloed
 Te verwen, tot myn eer, in razende overmoed.
 Gy fpaarde hem voor 't woën van een getergde moeder.
 En nu ik hoor dat hy myn zoon is, en behoeder!
 Hy zynen naam ontdekt, raak ik, op eenen tyd,
 Door 't woën een's vaders, hem, en mynen egâ kwyt.
 Wilt gy dat wraakzucht op de dengd zal triomferen?
 Doet ge uw genade en hulp in razerny verkeeren?
 Kom woed dan ook in 't eind op myn beftreden hart;
 Her-

Hervorm dit haatlyk hof in eenen poel van smart; (pen!
De moord omringt my! 'k zie myn zoon reeds aange-
Hem naar het aklig lyk van zynen vader slepen...!
Daar treft de dolk zyn hart...! 't bloed vloeit rondom
my heên!

Gy zaalge zielen zyt uw rampen doorgestreeën.
Ik zie u beide met d'onsterfelykheid omtogen,
Gestrengeld arm in arm, voor myn benevelde oogen!
Laat my doch deelen in de vreugd die gy geniet,
Myn bloed, myn dood, verzoene uw dierbre schim-
men. Ziet

Hoe my de moord bestryd, en my dreigt aanteranden.
Ik schrik! wat hoor ik! 'k zie den dwingland...; zyne
handen,

Zyn met het bloed bemorst van myn vermoorden zoon.
ô Wrede vader zie myn bloed. * Elize...! ô Goôn!

** Galeria wil zig doorsteken, doch ziende Porsenna
met Aruntius in 't verschiet op het Toneel, ont-
valt haar den dolk, en zy in onmacht in d'armen
van Elize.*

Z E V E N D E T O N E E L.

P O R S E N N A , A R U N T I U S , G A L E R I A ,
C E P H I Z E , E L I Z E , K L E O N E ,
gevolg van Aruntius.

HOU op. ô groote Goôn! ontroofst gy my myn moeder!
A R U N T I U S .

P O R S E N N A .
Wat zie ik! wrede smart! wiens lot was ooit verwoeder!

E L I Z E .
Vrees niet; toen ze op haar hart gezet had het geweer,
Viel ze, overmand van rouwe, en kragteloos, ter neer.

ARUNTIUS.

Myn moeder, zie...

GALERIA.

Ik hoor myn naam... wie zien myn' oogen!
 Hoe is de vlotte ziel in 't lichaam weêr getoogen,
 Of zie 'k de schimmen van myn zoon en myn gemaal?
 Zyt gy 't Porfenna? gun dat 'k by u adem haal.

PORSENNÄ, *Galeria omhelzende.*

Ik leef voor u, ô schoone en trouwe gemalinne!
 Leef ook om my, ô edle en fiere koninginne.

ARUNTIUS.

Myn moeder! zie uw zoon.

GALERIA,

ô Pronkstuk van de deugd!

Wat onverwacht geluk in 't doodlykft ongeneugd.

CEPHIZE.

Beproefde trouw verwint na 't stryden van veel jaren.
 Wie op de Goôn vertrouwt ontziet geen doodsgevaren.

GALERIA.

ô Doodsangft, zwigt vry voor der Goden groten macht;
 Tot myn behoud ontnam hun wysheid my myn kracht.
 De dolk, in 's menschen zin zoo doodlyk van vermoen,
 Kan niets betrachten, als 't hun raad niet wil gedogen;
 Die wilde, dat ik op het punt van myn verderf,
 Myn zoon en myn gemaal door hunnen gunst verwerf.
tegen Porfenna.

Hoe zyt gy het geweld myn's vaders toch ontkomen?
 Hem wierd bericht dat u het leven was benomen;
 Dat u Perdikkas had doen sneuveln in zyn woën!
 'k Verlang 't te weten.

ARUNTIUS.

'k Zal hier in uw wensch voldoen.

Gehaate logen had Perdikkas aangedreven
 Tot dien gevreesden maar', die 't eedgespan deed beven;
 Marcell en Tiberyn ontdekte zig voor 't volk,
 Terwyl Antenor met zyn opgeheven dolk,

Myn

Myn vrinden voorgaat, en, wat vyand is, doet sterven,
Cephize, om ook haar wraak dat tydstip te verwerven,
Blyft me onafschiedbaar by, ondanks het felst gevaar.

Wy snelden vol van moed tot by het hoog altaar.

Perdikkas beet; 'k zie op myn nadren hem verbleken.

Ik deedt door Tiberyn myn's vaders boeiens breken.

Perdikkas onderwyl roept uit, wy zyn verraên!

Ontdekt Cephize, valt wanhopende op haar aan,

Verraderes, sprak hy, myn woede doe u sneven;

'k Schiet toe, weerhield zyn arm, beschermde 't dier-
baar leven,

En stiet hem, dol van spyt, door dat bestaan gezart,

Ondanks zyn felle kracht, den dolk in 't woedend hart.

Toen vloog de blydschap langs de hooge tempelwanden!

Achillas, snode slaaf van snoder dwingelanden,

Viel, overmand van vrees, in held Antenors dolk.

'k Ontfing, als hunnen vorst, de hulde van al 't volk.

Het zoekt hun dwingland, poogt hem zyne kroon te
ontrukken,

En in myn's vaders plaats, voor 't altaar te doen bukken.

Myn tegenstand bragt hun in feller woede; ik zag

Geen feller yslykheên, dan op deez' grooten dag.

Ik zag uw vader aan den ingang van den tempel;

Zyn eigen volk betwift hem 't nadren van den drempel.

Antenor slaat hem gâ, wyl we op uw leet bedagt,

Ter uwer hulpe gaan, omringt van mynen wacht.

GALERIA.

Laat ons hem sparen; wil myn ziel zo bang te moede...!

Ik zie myn vader! Goôn! bescherm ons voor zyn woede.

ACHTSTE EN LAATSTE TONEEL.

MEZENTIUS, GALERIA, PORSENNIA,
ARUNTIUS, CEPHIZE, ANTENOR,
ELIZE, KLEONE, *gevolg van Aruntius.*

MEZENTIUS, *tegen eenige Soldaten, die hem volgen.*

Vertoef ondankbaar volk, dat uwe vorst verlaat,
'k Voldoe met eigen hand den eisch van uwen haat.

Ziende Porsenna en Aruntius.

o Hemel! zie ik dan myn moorders te allerwegen?
Het is genoeg, myn bloed volmaak uw aller zegen.

Hy doorsteekt zich.

GALERIA.

Wat onverziene slag! myn vader sterft, o Goôn!

MEZENTIUS.

'k Ontruk my door die daad aan wreden smaad en hoon.

Ontwyk myn stervend oog, of stuit myn ademhalen.

Ik zie het wraakvuur van den hemel op my dalen!

Die wrede gloed, verteert, verbryzeld reets myn hart,

En de afgrond drinkt myn bloed! o naarheid! wrede finart.

Schets vry myn moordlust af, o volk! dat u deed

schromen.

(komen,

Wyt my de dood myns zoons... o schrik! ik zie hem

Met oogen, brandende van ongeduld en spyt;

Hy spat my met zyn bloed, o wroeging! hy verwyt

Myn wreedheid my...! ik zie zyn opgereeten wonder!

Waarom, o afgrond! dien rampzaalgen niet versloeden;

Waarom in 't selft des noods...? o Goôn, hoe woggy dus?

Verbly u in myn finart, vervloekte Aruntius! ^{krachten..}

o Donder...! 'k voel... hy treft...! vergee ^{natuur..}! uw

Dank Goden, 'k heb geleefd, en voel uw ^{aat verzachten.}

Omhels me, o dochter! voor het la ^{het is gedaan.}

ARUN-

ARUNTIUS.

Hy sterft in wanhoop, met de wroeging overlaên.

GALERIA, *tegen Porfenna.*

Vergeef Porfenna my deez' droefheid, laat myn oogen,
De dood bewenen van een vader, my onttoogen.

PORSENNNA, *tegen Aruntius.*

Beklim deez' troon myn heer. Hetruriën is vry.
Dit ryk, en 't myne, ontheit van snode dwinglandy.
tegen Cephize.

Grootmoedige prinses! die, door de deugd gedreven,
U hebt gewroken, en myn zoon my weêr gegeven,
Ontfang al de achting van zyn vader, en sta toe
Dat ik met dit geschenk aan uwen wensch voldoe.

CEPHIZE.

Laat ons myn vader op zyn vyanden gaan wreken.

ARUNTIUS.

Uw liefde zal myn moed tot edle wraak ontsteken.

Wy zien, hoe traag ge, ô Goôn! ter onzer hulpe spoed,
Dat gy de deugd beschermt, en overwinnen doet.

E I N D E.

C O P Y E

V A N D E

P R I V I L E G I E .

De Staten van Holland ende Westvrieland doen te weten : alzo ons te kennen is gegeven by de Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam , en in die qualiteiten te samen Eygenaars , mitsgaders Regenten van den Schouwburg aldaar ; dat zy supplianten eenige Jaaren hebben gejoüiffeert van 't Oôtroÿ by ons op den 27 May van den Jaare 1728. als mede van de prolongatie van dien den 6 December 1742. aan de Supplianten verleent , waar by wy aan de Supplianten goedgunstiglyk hadden geacordeert en geôôtroÿeert , om nog voor den tyd van vyftien agter een volgende Jaaren , de Werken , die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt , en van tyd tot tyd nog verder in het licht gebracht , en ten Toneele gevoert zouden mogen werden , alleen te mogen drukken , doen drukken , uitgeeven en verkopen , dat de Jaren , by de voorsz. prolongatie van 't gemelde Oôtroÿ of Privilegie vervat op den 6 December van deezen Jaare 1757 stond te expireeren ; en dewyl zy Supplianten ten meesten dienste van de Schouwburg , (waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere mede moeten worden gesustenteert ,) de voornoemde Werken , zo van Treuspijlen , Blyspellen , Klugten , als anders , die reets gedrukt , en ten Toneele gevoert zyn , of in het toekomstige gedrukt , en ten Toneele gevoert zouden moogen werden , gaerne alleen , gelyk voorheen , zouden blyven drukken doen drukken , uitgeeven en verkopen , ten einde dezelve Werken door het nadrukken van andere haar Luyfter , zoo in taale als spelkonst , niet mogten komen te verliezen , en dewyle haar Supplianten zulks na de expiratie van de voornoemde prolongatie van 't voorsz. Oôtroÿ , niet gepermitteert was , zoo keerden de Supplianten haar tot Ons , reverentelyk verzoekende , dat Wy aan de Supplianten , in haar voorsz. qualiteyt geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz. Oôtroÿ , om de voorsz. Werken , zoo van Treuspijlen , Blyspellen , Klugten , als anders , reets gemaakt , en ten Toneele gevoert , of als nog in het licht te brengen , en ten Toneele te voeren , nog voor den tyd van Vyftien eerstkomende , en agter een volgende Jaaren , alleen te mogen drukken , en verkopen , of te doen drukken , en verkopen , met verbod aan alle andere op zekere hooge Pœne by Ons daar tegens te statueeren , daar van te verleenen Oôtroÿ in forma ; ZOO is 't , dat Wy , de Zaake , ende 't voorsz. verzoek overgemerkt hebbende , ende genegen weezende , ter bede van de Supplianten uit Onze regte weetenfchap , Souveraine magt en autoriteit , dezelve Supplianten

ge-

geconsenteert, geaccordeert, en geotroyeert hebben, consentee-
ren, accordeeren, ende otroyeeren haar by deeze, dat zy, geduu-
rende den tyd van nog Vyftien eerst agter een volgende Jaaren, de
voorz. Werken, indervoegen, als zulks by de Supplianten is
verzegt, en hier vooren uitgedrukt staat, binnen den voorsz. On-
zen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgee-
ven ende verkopen, verbiedende daaromme alle en een iegely-
ken de voorsz. Werken, in 't geheel, ofte ten deele te drukken, na
te drukken, te doen nadrukken, te verhandelen, of te verkoop-
pen, ofte elders naagedrukt binnen den zelve Onzen Lande te
brengen, uit te geven of te verhandelen en verkoopen, op de
verbeurte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde of
verkogte Exemplaren, ende een boete van drie duysend guldens
daar en boven, te verbeuren, te Appliceeren een derde part voor
den Officier, die de Calange doen zal, een derde part voor den Ar-
men der plaatzen daar het Casus voorvallen zal, ende het reit-
zende derde part voor de Supplianten, en dit telkens zo meenig-
maal, als dezelve zullen werden agterhaalt, alles in dien verstan-
de, dat Wy de Supplianten met dezen Onzen Otroye alleen wil-
lende gratificeeren tot verhoedinge van hunne schade door het na-
drukken van de voorsz. Werken, daar door in genigen deele ver-
staan, den innehoude van dien te autoriseren, ofte, te advouë-
ren, en veel min dezelve onder onze protectie, en bescherminge,
eenig meerder Credit, aanzien of reputatie te geeven, nemaar
de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyks zonde influëren,
alle het zelve tot hunnen laste zullen gehouden weezen te ver-
antwoorden, tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat by-
aldien zy dezen onzen Otroye voor dezelve Werken zullen wil-
len stellen, daar van geene geabbrevieerde of gecontraheerde men-
tie zullen mogen maken, nemaar gehouden weezen, het zelve
Otroy in 't geheel, en zonder eenige omiffie daar voor te druk-
ken, of te doen drukken, en dat zy gehouden zullen zyn, een
Exemplaar van de voorsz. Werken, op Groot Papier, gebonden en
wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheek van onze Uni-
versiteyt te Leyden, binnen den tyd van zes weeken, na dat zy
Supplianten dezelve Werken zullen hebben beginnen uit te gee-
ven, op een boete van zes hondert gulden, na expiratie der voorsz.
zes Weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve van de
Nederduitse Armen van de plaats alwaar de Supplianten woon-
nen; en voorts op pœne van met 'er daad versteeken te zyn van
het effect van dezen Otroye, dat ook de Supplianten, schoon
by het ingaan van dit Otroye een Exemplaar geleverd hebbende
aan de voorsz. Onze Bibliotheek, by zoo verre zy geduurende
den tyd van dit Otroye dezelve Werken zouden willen herdruk-
ken met eenige Observatien, Noten, Vermeederingen, Veran-
deringen, Correctien, of anders, hoe genaamt, of ook in een
ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exem-
plaar van dezelve Werken, geconditioneert als vooren, te brengen
in de voorsz. Bibliotheek, binnen denzelven tyd, en op de boeten
en pœnaliteit, als vooren. Ende ten einde de Supplianten deeze

ONZER

onzen Consente ende Oôtroye mogen genieten als naar behooren, lasten Wy allen en een iegelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoude van dezen doen, laaten en gedogen, rustelyk, vredelyk, en volkomentlyk genieten en gebruiken, cesferende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage, onder onzen Grooten Zegele, hier aan doen hangen op den agttien November, in 't Jaar onzes Meeren en Zaligmakers duizend zeventiendert zeven-en-vyftig.

P. STYN.

Ter Ordonnantie van de Staten,

C. BOEY.

Lager stond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Oôtroy, ter hand gestelt by Extract Authenticq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28 Juny, 1715, en 30 April, 1728, ten einde om zig daar na te regulceren.

De Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in hunne voorsz. qualiteit het recht van deze Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen Druk, van ARUNTIUS, *Trentspel*, vergunt aan IZAAK DUIM.

In Amsteldam, den 4. September 1761.

